

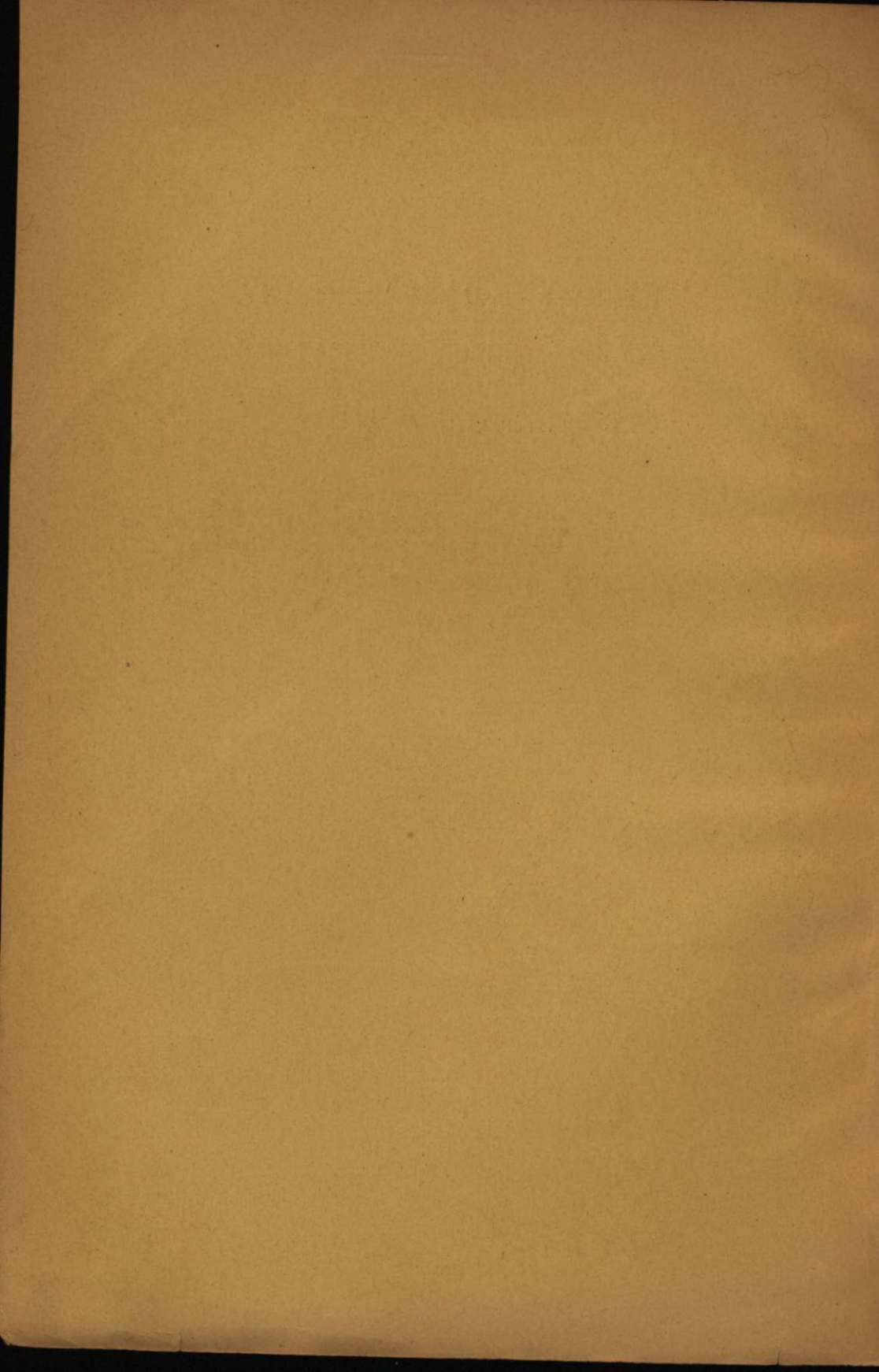
A
SZÉKELY-UDVARHELYI
RÓM. KATH.
FÖGYMNASIUM
ÉRTESITŐJE

AZ 1890/91. TANÉVRŐL.

KÖZREFOCSÁTJA
AZ IGAZGATÓ.

SZÉKELY-UDVARHELYT,
BECSEK DÁNIEL KÖNYVNYOMDÁJA
1891.

A
SZÉKELY-UDVARHELYI

RÓM. KATH.

FÖGYMNASIUM

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1890/91. TANÉVRŐL.

✽✽✽

KÖZREBOCSÁTJA

AZ IGAZGATÓ.

SZÉKELY-UDVARHELYT

BECSEK DÁNIEL KÖNYVNYOMDÁJA

1891.

SZÉKELY-UDVARHELYI

HOM. KATH.

FÖGYMNASIUM

NYELVTAN

ÉS TÖRTÉNELMI

1861

42890

NYELVTAN ÉS TÖRTÉNELMI

SZÉKELY-UDVARHELYI

NYELVTAN ÉS TÖRTÉNELMI

1861

Kovács Antal.

1824—1890.

Ücsendes otthona az élet küzdhomokán kifáradt izmoknak: egyenlőség, testvériség és szabadság keresett hazája, bús temető — köszöntelek! Künn keresünk az érdekhullámok oczeánján, mit emberi nyelven életnek nevezünk, s im e parányi helyen huztad meg magad. A szent humanizmus nevében vívtunk évezredeken át az egyenlőségért s győzelmünk a külömbiség lett, és az Egiptom pyamisait építő kor véresverejtékét, kinjajok közt görnyedve hullatja ma is a világ. A századok sokasága rajongó lelkesedéssel látott küzdve törni a testvériség után, de Ábel ártatlan vérének még ma is párolgó gőze fog körül. Az idők kezdetétől óta rajongva csüngtünk a zászlón, melyre az emberteremtés célját, a szabadság szent jelszavát lángbetűkkel rajzoló az esengő emberi epedés, s a szabadság temploma helyett a börtönök és a zsarnokok palotáinak emeléséhez hordók lelkesedő visszatarthatlansággal az anyagot, hogy a szabadság bajnoka amazok büszhödt mélyén nyerje sorvasztó jutalmát, s a zsarnok fényárban kéjelgő bűnhődését. Hiu küzdelem el veled!

És most titeket kérdlek Egek szentélyének a föld nyomoru pora felett lengő ideáljai: hol vagytok, hol édesanyátok a boldogság? Több mint kétezredév feje felett csaptak össze az életsemmisítő hullámok, mióta a máglya lángjaiból a pogány Sólón nevével emelkedett ki a felelet: „Halála előtt senki sem boldog“. Itt, ez édes anyai föld kebele, e megszentelt temető tehát boldogságunk vágyott otthona. Itt, hol a bálványozott trónok bibora a vánszorgó koldus sápadt rongyával, a milliók hivalgó büszke ura a fillérek görnyedt napszámosával testvérisül; itt, hol az

egyház ősidők óta hirdetett ama magasztos igéi valósulnak: „Porból lettünk, porrá válunk.“ Ez az emberélet logikája volt az éden első daliás ura Ádámtól; marad és lesz a jégburok törhetlen láncaiban vonagló föld felett nyöszörgő utolsó eszkimóig. Ugy van, úgy van, fájdalom! Még sem, mert bár itt az élet mesgyéje, de az ember célja tul van a határon. Hiszen magunk körül látjuk ugyan a testvéri szeretettel egymás karjaiba füződött sirokat, mint a szomorú enyészeti bizonyosságait, de egyszersmint apró ormaik mindenikén ott emelkedik ég felé az emberiség megváltásáért elvérzett üdvözítő jele a kereszt, melyre isteni szentséges vérevel írta a Kálvária csucsán a feltámadás és örök élet csalhatatlan szent hitét. Hát földi életünk szent háromsága, nem vagy pusztá idea utolérhetlen távolban. Nem, nem üres ideálok, de vezérlő tűzszlopok ők az élet pusztáján, s ők is vezetnek a hit, remény és szeretet ígértföldjére.

És te távozó drága barátunk, ki életed Zaharáját férfi eréllyel izzadád keresztül s az ígért földének halandók érdeke által meg nem szeplősíthető küszöbét átlépni sietsz: engedd meg, hogy életedre pár pillantással visszatekinthessünk.

Ott, hol bérczes kis hazánk keleti határán a letarolt fejű Nemere hegy ütött örök tanyát; ott, hol vándor utját kezdi a Feketeügy: ott és annak délibábos partjain, Háromszék megye Kézdi-Lemhény községében 1824. május 30-án születél. Gyermekálmaid felett az apa ébersége örködé, és az anyák egyik legnemesebbikének féltékeny gondja virasztott. Bölcsődet is megvárá mint vihar a veled egy évben született s a hármás bérczes hazáján átzúgott „Régi dicsőség“ velóket rázó hangja, mely légkörödet felüdité. Az anyai emlékek életizmosító tejet nyujtának, s az ajkak a szent vallás meleg ágyából plántálák fogékony lelked üde talajába: a hit, remény és szeretet magvait. Rövid 8 évre terjedett életed éden kora, mert már 1832-ben a kedves tüzhely melegétől a kézdivásárhelyi kantai róm. kath. gymn. erkölcs és tudomány fejlesztő körébe vezetett a szülői gondoskodás és ismeretek után esengő gyermeki vágyad. Szent emlékü pillanatja életünknek, térdre hullunk előtted, s az áhitat üdvözítő tekintéttel csüngünk az apai pillantás merengésén, az eget kereső anyai szemek égő könyvein, s halljuk ma is a megindulástól tördelt me-

leg hangokat: Gyermekem, Jákób Istene kísérjen utadon! Életed tragoediájának első felvonása itt végződik.

A kantai gymn. 8 éve a szülők vallás-erkölcsös nevelését fényesen igazolta, mert a szerény gyermek nemcsak fizikailag izmosodott, de erkölcsi magatartása úgy mint törekvése tudomány szomja kielégítésében, mindig a közbecsülés színvonalán tartotta. Hiába, a Széchenyiek lelkével a hármás bércek légköre telítve lett, s tette rázó szózata Kárpátoktól Adriáig sarkaiban rázá meg a magyar földet, s ébreszte öntudatos és önczélú tevékenységet. A fiatal gyermek megérté a szózatot. Életünk sajkáját az életkövetkezetesség árja sodorja magával. A 16 éves ifju 1840-ben remény gazdagon, a szép, jó és igaz szeretetétől tüzesült lélekkel, bár fojtogató fájdalommal szakasztá le magát a drága szülőföld kebeléről s Kolozsvárra ment. Ujvilág nem látott és nem ismert jelenségeivel, az ifju szive dobogott, keble dagadt. A muzsák szent csarnokának falai közt régi hangok, ismert jelszók, erkölcs és tudomány hangzanak, de künn a pezsgő élet nem látott hullám csatájára tapad az ifju tekiutet, a Veselényiek szabadság- és hazaszerető hangjának menydörgéséből előtte ismeretlen eszmék és eszmények bontakoznak ki, és a fiatal pirul, mert azt hívé: Hegyen van, s im halmon találja magát. Fel hát a hegyre! A szépért rajongó, a jót becsülni bíró, az igazban ideálját bálványozó ifju fel- és előre tört, s négy év után 1841-ben a jogi tudományok kitünően sikerült vizsgájával tetőzte be iskolai pályáját, s még ugyanazon év júliusában Marosvásárhelytt a királyi táblához felesküdt és 1847. nov. havában az. ügyvédi vizsgálatot jeles sikerrel le is tette. Igy találta 1848. a hazafi lelkesedés hevében tette kész és munkaedzett 24 éves fiatait, s mikor a nemzetirtó politika ősi szabadságunk megfojtására uszítá bakó csordáit; s mikor e szentségtelen merénylet felett a nemzet kétségbe esett hangja átzugá a hazát: az ifju tudá kötelességét, és az ifju teljesíté is a hazafi kötelesség legszentebbit, s a 12-ik honvéd zászlóaljhoz mint önkéntes lépett be. 48 és honvéd! Ki tud titeket méltó néven nevezni! A hazaszeretet khorubja lángpallóssal és izzó betükkel véste be az örökélet érczlapjára e nevet, s ez enyészhetlen fényben ragyogó névnek méltó letéteményesei közé tartozál te is elköltözött barátunk. S bár mint lombdús

tölgyre, a pusztító buta sáska özön, omlott hazánkra a még bu-
tább zsarnokság megvadult árja, s bár a varjak és hollók egye-
sült serege győzött a bérczi sziklák királyán; s bár Dévánál örült
dühvel csavará ki kezéből a századosi kardot: de a tölgy az
agyon nyomására intézett irtó terhek alatt mint pálma csak izmo-
sodott; a sas kitepelt és megszaggatott tollai újra és erőtelje-
sebben kinőttek: mert Isten velünk vala; s a jádi csata ezüst-
koszoruját, melyet szavaid szerint: „Bem feledhetlen hadvezérünk“
tűzött melledre, nem tudja és nem fogja tudni le- és széttépni
még a százszor örültebb zsarnokság sem; és az erkölcsi győze-
lem tölgy koszoruját a história muzsája nem a vandal győzőnek,
de a legyőzöttnek nyújtja és fogja nyújtani, s a honvéd névre
szort iszapszeny csak a zsarnok és nem a honvéd nevére szára-
dott és szárad. 1848 és 49! bár méltók lehetnének leborulni nagy-
ságotok előtt!

Feledjük a sötét olajfák kies honát Italiát, hol két vérig
üldözött évet szenvedett át a magyar honvéd századosból lett
osztrák baka; ne kérdezzük azt se, hogy mikor 1851-ben a vér-
gőztől sötétült hazába szerencsétlen sorsa visszavezette mit gon-
dolt és érezett! Hagyjuk és tanuljuk tisztelni a fájdalom mérhet-
len nagyságát, mely a szabadság romjain kétségbeesetten lézen-
gők tekinteténél nemes szívét saskarmokkal marcangoló!

Ki szivet alkotál
S belé érzelmeket,
Szeretni lángolon
Hazát és nemzetet,

Oh! népek Istene,
Küldj egy remény sugárt!

Névtelen fájdalmak pihenjetek!

A hazai tüzhely vágyott otthona nyugalmat kínálta fáradt
barátunknak, de az üldözés mániájától tajtékozó zsarnokság illet
csak nem engedhetett. Nem, mert bár 1854-ben Haynald Lajos
akkori nagynevű püspök ő excellentiája intézetünkhöz kinevezte
tanárnak, azonban hat hét után a hivatlan és jogtalan atyáskodó
önkény, nem csak ez állásától fosztá meg irgalmatlanul, de az
ügyvédség gyakorlatától is embertelenül eltiltá. Istenem! még a

mindennapi kenyér megszerzés becsületes eszközétől is megfosztánk. De barátunk nem csüggedett, élő hittel csüngött Isten segítő kegyelmén és méltán, mert rövid idő múlva a helybeli szeszgyárnál mint igazgató nyert alkalmazást. Majd 1857-től 1861-ig körjegyző; 1861. május 2-ától október 16-ig akkori néven dullóbiztos, s minthogy Haynald ő excellentiája ugyan e napon újból ez intézethez tanárnak kinevezte, dullói állását oda hagyva, megkezdte áldásos eredményekben gazdag, messze körben hálásan ismert izzasztó pályáját.

Hogy tanári nehéz feladatának 25 év fáradaibaiban mikép felelt meg, nem csak az a kitüntetés igazolja, mely őt a gymn. élére állítá, de melytől, mert inkább szeretett közharcos, mint vezér lenni, visszavonult; hanem igazolja és igazolják ezerek, kik elég szerencsések valának az élet purgatoriumában tisztultnak ajkáról az egyház, haza és az emberiség szeretetének magasztos igéit hallhatni.

Elveidben erős valál mint tölgy, tetteidben nemes miként Libanon czedrusa; erkölcsöd szeplőtlen mint liliom, egész életed szerény mint ibolya.

Kegyhajhászat nem szennyezett, a hir viszketegség kóra nem bántott, érdekhajhászat nem bódított.

Tisztelted a nagyot, de nem félted; becsülted a szegényt, de nem hogy szolgálddá tedd. Hited a nagyzsoltáros hite vala: „Te benned biztam Uram“; irányelved az Üdvözítő igéi: „Legyetek tökéletesek“ és nevelői jelszavad: „Virágagy körül olálkodik a dudva, ki kell irtani.“

Ez ut vala a te utad, s ez utra terelted és vezetted nemzeti nagyságunk jövő zálogát, a kegyelve szeretett ifjúságot, s szegezéd nagy után sovárgó tekintetét bálványozott ideálodra: a szent hazaszeretetre. Ezért küzdöttél, ezért izzadtál, e gondolat volt vezére tetteidnek, ez őrangyala álmaidnak s végcélja életednek.

Nem volt életed vihar, mely villám és menydörgés között vonul tova és rettegést kelt, de volt harmat, mely észrevétlenül tevé a jót, s úgy is távozzék. Hiába! harmat kell a virágnak, hogy illata fel a magasba szállhasson.

Bölcső és koporsó, élet és halál, mily ellentétés fogalmak! Egyik kizárja a mászt, s mégis együtt és egymásban vannak. Élet dajkálja a halált, s halál az örökéletet. Ott világosság, itt sötétség. Ott az élet világosságából a bizonytalan jövő sötétsége; itt a sir sötétségéből fejlik szent hitünk világa: az örökélet örökfénye. Zárd dióhajba a Kárpátok ős bércezeit, s még akkor se tépheted ki lelkedből a jövőélet fenséges hitének üdvözítő szálait. Vagy parancsold szolgálatodba az Ég csillagait, s még csak törpe gyarlóságodat szemlélheted világosabban, de nem a jövő élet titkait. Szent meguyugvás, szálld meg lelkeinket és boldogíts!

A halál tehát csak a gonosznak lehet réme, a jámbor és bölcs nyugodtan döl: A bús czyprus szent árnyékára,“ mondá a nagy Berzsényi D. Hisz e sötét csillag göröngyei csak a küzdés és szenvedések bilincseit kovácsolják számunkra, s a keserű csalódás kietlen pusztáján ritka a remény óaza és akkor is egyszersmind csak mesgyéje az újabb csalódások még sivárabb homoktengerének.

Boldog, ki életsorsának nehéz keresztjét mint te, szent megadással hordozá: ki szive magasbavágyó ösztönét követve, Ábrahám érczhitével hajlék meg az Ur parancsa előtt; s boldog, ki Jób szelid megadásának fenséges nyugalmaival fogadá és türe az élet keserű szenvedéseit.

És az élet boldogsága nem a Croesusok kincsgarmadájában sem a Nagy-Sándorok világrettegtető hatalmában, vagy a Nérók aranypalotájának leírásában: hanem áll abban, ha az élet szükmarkuságával kibékülni elég erősek vagyunk. Mert bármily tövise legyen is az élet vándor utja, az a sir partján örökre bezárul, és e véges örök után, ugyanakkor a végtelen örök kapuja tárul fel. És e végtelen örök feltárult előtted kedves munkatárs, hisz a czélt, melyért az étellel csaknem 67 éven át vivád a pihenést alig engedő engesztelhetlen csatát: szerencsésen elérted.

S bár a mélyen ejtett seb vérző fájdalmával érezzük távozásodat, de lehetetlen legalább is némileg meg nem nyugodnunk azon hitszerű magasztos jelenségen, miszerint te ma, az örök élet örökbajnokává avattatál; s szintugy lehetetlen, hogy e felemelő és üdvözítő gondolatok hatása alatt, a válás fájdalmának sirod göröngyeire hulló könnyei közé, hálától emelkedő kebe-

lünk enyhültebb cseppjei is ne vegyüljenek. Legyenek e könnyek bizonyosságai annak, hogy mi, az emberi kebel legmelegebbjével szerettünk és szeretünk, és zálogai annak is, hogy mi, emlékedet a kollegiális barátság meleg kegyeletével fogjuk mindenha ápolni, mig az élet Istene minket is haza nem szólít.

Siess hát Egedbe veterán barátunk üdvözült szelleme, nem tartóztatunk tovább, menj, s ha még se távozol addig, mig emberszerető lelked főkelt búcsuját nem hallatod, ez csak annak bizonyossága, mert lényed teljességével és igazán szeretettel, s e szeretet mérhetlen ereje koporsód zárait feltöri, s im, az elkötelező gyöugédség ezen szokott hangjait vélem hallani: „A szentkereszt nevében és védelme alatt, a mindennél drágább hazáért, e megbecsülhetlen édes anyáért: munkálj, izzadj és küzdj óh nemzetem ifjusága!

Az együtt átizzadt pálya porába hullatott verejtek emlékével, a biztos viszontlátásra szeretett kollégák!

És gyermekeim és leányom, . . . mit és hogy szóljak hozzátok. Velétek szállott el agyam utolsó gondolata, felétek irányult szívem végső dobbanása. Tegyen Isten titeket oly boldoggá, milyené engemet életeim minden perczére tettetek. S miként Jákób Istene megáldotta választott népét; ugy áldjon meg titeket is a magyarok hatalmas Istene. Áldjon meg távollevő kedves testvéreim, áldjon meg hű barátok és ismerősök. Te meg kedves székely-anyaváros, melynek barátságos körében életemnek közel negyven esztendeje zajlott le: virulj az idők végtelenéig. Lebegjen feletted a raboubánok hazafias szelleme és őseid Istenének áldásos kegyelme!

„Tul a siron!“

Ismét meglátjuk egymást“!

És most szent áhitattól hajtott térdekkel, kulcsolt és Égre emelt kezekkel kérünk végtelen kegyelmek örök Istene, tekints alá e föld porában esdve esengők könyörgésére, áld meg azt Gólgota ormának szentséges vérével, vedd fel üdvözítő egyházunk édes anyai fohászával, hogy mindezek és a szent haza nevében is, ujból és élő hittel rebeghessük: örökszeretet Istene! adj neki öröknyugodalmat!

Király Lajos.

II.

A tanári személyzet.

a) Rendes tantárgyakból.

Sorszám	A tanár neve	Tantárgy, osztály	Óraszám	Tanári működésének évszáma	Jegyzet
1	Kóródy Endre, okl. r. tanár, erd. egyhm áldozár	Latin nyelv VI. 6 órában. Bölcsészet VIII. 2 órában.	8	19	Igazgató.
2	Albert Ferencz, erd. egyhm áldozár, h. tanár.	Hittan I V—VIII. 10 órában. Latin nyelv I. 7 órában. Magyar nyelv I. 6 órában.	23	2	Főgymn. hit- szónok. I. o. főnöke.
3	Bándi Vazul, erd. egyhm áldozár, okl. r. tanár.	Hittan II. III. IV. 6 órában. Mennyiség V. VII. 7 órában. Természettan VIII. 4 órában.	17	15	A sz. Imréről nevezett finó- velde aligaz- gatója. Az ifj. énekk- és zene- kar felügy. az ifj. könyvt. őre.
4	Daróczy János, világi, r. tanár.	Magyar nyelv II. 5 órában. Latin nyelv II. 7 órában. Történelem IV. VI. 6 órában.	18	22	II. osztály főnöke.
5	Embery Árpád, világi, okl. r. tanár.	Görög V—VIII. 18 órában. Latin nyelv VIII. 6 órában	24	5	VI. osztály főnöke.
6	Gáspár Balázs, világi, okl. h. tanár.	Számтан III. 3 órában. Rajzoló Mértan. I—IV. 10 óra. Szépirás I. II. 1—1 órában. Term.- földrajz III. 2 órában. Szabadkézi rajz V. 2 óra.	19	9	Módszertani jegyző, a rajzgyűjte- mény őre.
7	Jánosy Péter, világi, okl. r. tanár.	Latin nyelv III. 6 órában. Magyar nyelv III. 3 órában. Német nyelv V—VIII. 11 óra.	20	18	III. osztály főnöke.

Sorszám	A tanár neve	Tantárgy, osztály	Óraszám	Tanári munkedátásának órászáma	Jegyzet
8	Kassai Lajos, erd. egyhm. áldozár, okl. r. tanár.	Latin nyelv IV. V. VII. 17 óra Bölcsészet VII. 2 órában. Magyar irod. olvasmány, görög irod. tört. V. 2 órán.	21	5	V. osztály főnöke, tanári könyvtár és phil. museum őre.
9	Király Lajos, világi, r. tanár.	Magyar nyelv IV—VIII. 16 ó.	16	22	Az önképző- kör elnöke.
10	Soó Gáspár, világi, okl. r. tanár.	Német nyelv III. IV. 7 órán. Földrajz VII. 2 órában. Történelem III. V. VIII. 10 óra.	19	12	VIII. osztály főnöke.
11	Szigethy István, világi, okl. r. tanár	Mennyiségtan I. II. IV. VI. VIII 15 órában. Természettan VII. 4 órában.	14	16	A természet- tani szertár őre. VII. oszt. főnöke
12	Tamás Albert, világi, okl. r. tanár	Földrajz I—II. 8 órában. Természettan IV—VI. 8 óra.	16	8	IV. o. főnöke. A természet- rajz- földrajz szertár és az ifj. segélyző könyvtár őre, testül. jegyző. Tornatanár.
b) Rendkívüli tantárgyakból.					
13	Dr. Vajda Emil, főreálisk. r. tanár.	Tanította az éneket 2- és a zenét 3 órában az egész gym- nasiunban.	5		

<p>1882</p>	<p>1882</p>	<p>III.</p>	<p>A</p>
<p>Az előadott tananyag.</p>			

I. osztály.

Osztályfőnök : Albert Ferencz.

Hittan, Heti 2 óra Az ember végcélja és rendeltetése ; a hit ; a parancsok ; a keresztény igazságok ; a szentségek és az imádság. Tankönyv : Középkatékizmus. Tizenhetedik kiadás. Eger, 1882. Albert F.

Magyarnyelv. Hetenkint 6 óra. I. Prózaolvasmányok ; a) Vegyes tartalmúak : 1. A szamar árnyék. 2. Egyszer volt Budán kutya vásár. 3. Egy apa és három fia. 4. A baraczkok. 5. Hűség jutalma. 6. Munkásság a jólét alapja. 7. A kegyes Jób. 8. A koldus gyermek. 9. A hálás orosz lány. 10. Utazás a gályán. 11. A Duna. 12. A budapesti árvíz 1838-ban. 13. A Balaton. 14. A datolya pálma. b) Görög és római mondák köréből : 1. A vízözön görög és római hagyomány szerint. 2. A pogányok Nőéja. 3. A trójai háború. 4. Eris almája. 5. Illiás tartalma. 6. Róma alapítása. c) Hun- és magyar mondák köréből : 1. A csoda szarvas regéje és a hölgy rablás. 2. A hun birodalom feloszlása. 3. Álmos. 4. A fehér ló regéje. 5. Lehel kürtje. 6. A magyar korona. 7. Szt László. 8. Szt-László Európa vezére. 9. Tatár futás után. 10. Az elhagyott testvérek. d) Nép költemények köréből : 1. A pacsirta. 2. Az angyal bárányok. 3. Az arany szakállu ember. II. Költői olvasmányok : 1. Zsugori uram. 2. Az öreg és a halál. 3. Eldarádó. 4. Az anya és gyermeke. 5. Isten hozzád. 6. A megfagyott gyermek. 7. A gyermek álmai. 8. Éjji látogatás. 9. A pusztai télen. 10. A világ egy kopott szekér. 11. Tatár járás. 12. Szózat. Ezek emléztettek is. A nyelvtanból : A hangtan- és a szótanból a szóelemzés ; beszédrészek, igeragozás, mondat és szó viszonyító

szavak. Két hetenkint egy iskolai és havonként egy házi dolgozat. K. k. Tomor-Várady magyar olvasó-könyve az I-ső osztály számára. Ihasz-Barbarics „Magyar nyelvtana.“ Albert F.

Latin nyelv. Hetenkint 7 óra. I. Olvasmányok. a) Latinról magyarra: 1. I. R. 1—4. szakasz. 2. Magyar ország. 3. A medve. 4. I. Rész. 8., 11. szakaszai. 5. Helyes felelet. 6. Vén oroszlán. 7. 12., 21., 22., 24., 28., 30. szakaszok. 8. A világ és alkotó részei. 9. A játék. 10. I. R. 47. szakasz. 11. A kutya és a szamár. 12. I. R. 64. szakasz. b) Magyarról latinra. 1. III. R. 1., 2. szakaszai. 2. Itália. 3. A germánok. 4. III. R. 20. szakasz. 5. Az özvegy és szolgálói. 6. Solon és Croesus. 7. A farkas és daru. 8. Apelles. 9. Codrus király hazaszeretete. 10. III. R. 51. szakasz. II. Nyelvtan: főnév, melléknév, számnév, névmás ragozása. Az igeidők képzése, cselekvő, szenvedő és álszenvedő igeragozás. A „sum“ ige és összetételeinek ragozása. Hetenként egy iskolai írásbeli dolgozat, melynek tárgyát a tananyaghoz mért apróbb mondatok, valamint egyes szakaszoknak magyarról latinra áttétele képezte. K. k. Schultz-Dávid Kisebb latin nyelvtana s olvasó és gyakorló könyve. Albert F.

Földrajz. Heti 4 óra. A magyar szent korona országai. — Európa többi részei. Az említett országoknak hegy-, vízrajza, éghajlata, a nevezetesebb föld- és kőzetnemeknek, növényeknek és állatoknak szemléltető leírása. A főbb topographiai adatok, néprajz és foglalkozás. K. k. Dr. Brózik-Paszlavszky „Európa földrajza.“ I. r. Tamás A.

Számítan. Heti 3 óra. Egység. Szám. Egész és törtszám. Megnevezett- és elvont szám, összevonható számok. Tizes számrendszer. Római számjegyek. Számolási miveletek egész számokkal. Különnemű összevonható számok. — A méter-mérték ismertetése. Törzsszám. Tényezőkből összetett szám. Viszonylagos törzsszám. A számok oszthatóságának törvényei. Legnagyobb közösosztó. Legkisebb közösöttes. A közöséges törtszám. A törtek átalakítása. A közöséges és tizedes törtnek egymásra való átalakítása. Számolási miveletek közöséges törtekkel. Arányos osztás. Időszámolás. K. k. Lutter N. közöséges számítan. Szigethy I.

Rajzoló geometria. Heti 3 óra. Pont, vonal, lap és szög fogalma. A vonalak, szögek nemei és mérése. Az egyenes vonalú

lap alak-elemeinek ismertetése után azok egybevágása, hasonlósága érintőleg, kerülete és területe. A kör kerülete és területe. Egyenes és görbe vonalak s ezekből összetett diszitmények rajzolása. Tankönyv: Dr. Fodor L. és Dr. Wagner A. „Rajzoló planimetria.“

Gáspár B.

Szépírás. Heti 1 óra. Magy. kis- és nagybetűk, magyar folyóírás, előíratos szépírási füzetek és ütenyezés alapján.

Gáspár B.

II. osztály.

Osztályfőnök: Daróczy János.

Hittan. Heti 2 óra. Az egyház szertartásai, tekintve a szent helyeket, az áldozatokat általában és különösen a sz.-misében; a különösen előforduló szokások és szertartások, áldások és szentelések; továbbá a szentelések és szentelvények szertartásai, az egyházi ünnepkör s végre a temetési szertartások. Tankönyv: A ker. kath. anyaszentegyház szertartásai és szokásai, 10-ik kiadás.

Bándi V.

Magyar nyelv. Heti 5 óra. Mondatkötés. Polgári ügyiratok. A hangsúlyos vers vázlatos ismertetése. K. k. Ihász-Barbarics Magyar nyelvtana.

A) Prózái olvasmányok: 1. A gonosz mostoha. 2. Az első nap az iskolában. 3. A hangyákról. 4. Gorilla vadászat. 5. A szent bernardhegyi kolostor és ebei. 6. Budavára a XV. században. 7. Kaland a szemüveges kigyóval. 8. A kenyérmezei diadal. 9. Fontosabb találmányok a középkorban. 10. A görögök hazaszeretete. 11. Mátyás király udvarának tudományos műveltsége. 12. Mátyás diák (vigjáték). 13. Dögvész a XIV-ik században s annak következményei.

B) Költői olvasmányok: 1. Hunyadi. 2. Hunyadi halála. 3. A honfiak haragja. 4. Mátyás király Gömörben. 5. A budai országgyűlés. 6. Madárhangok. 7. Hamis tanu. Kézikönyv Tomor Várady Magyar olvasókönyve, a középiskolák második osztálya számára.

Daróczy J.

Latin nyelv. Hetenkint 7 óra. Az első osztály tananyagának ismétlése után előadatott: álszenvedő- és rendhagyó igék rago-

zása; hiányos és személytelen igék, előljárók, határozók, kötőszók és a szóképzéstan. K. k. Schultz-Dávid kisebb Latin nyelvtana.

A) Olvasmányok latinról magyarra: 1. Croesus és Solon. 2. Dareus és a scythák. 3. Általános tartalmu mondatok. 4. Numa Pompilius. 5. Dareus, perzsa király, háborut indít a görögök ellen. 6. Numa Pompilius (folytatás) 7. Ancus Marcius. 8. Tarquinius Priscus.

B) Olvasmányok magyarról latinra: 1. A nyulak és békák. 2. A földmives és a gólya. 3. A haldokló Cyrus. 4. Romulus és Remus (folytatás). 4. Codrus király hazaszeretete. 5. Damocles kardja. 6. Sólón és Croesus. 7. Anaximenes és Nagy Sándor. K. k. Dávid István Latin olvasó- és gyakorló könyve.

Daróczy J.

Földrajz. Heti 4 óra. Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália földrajza. Kézikönyv: Dr. Brózik-Paszlavszy Földrajza. II. r.

Tamás A.

Számtan. Heti 4 óra, Számolási rövidítések. Az arány és aránylat elemei. Egyszerű hármasszabály. Százalékszámolás, alkalmazva az egyszerű kamat-, közvetítés-, biztosítás stb. számolásnál. A százalék számolásnál a feladatok, az aránylatok és az egységre hozatal elve alapján lettek feloldva. Tankönyv: Dr. Lutter Nándor „Közönséges számtana.“

Szigethy I.

Rajzoló geometria. Heti 3 óra. A sík. Az egyenesek és síkok absolut és relativ fekvése; lap- és testszögek. A prisma, cylinder, pyramis, kúp ismertetése, ezek egybevágása, felülete és köbtartalma. Testek rajzolása. Tankönyv: Dr. Fodor L. és Dr. Wagner A. „Rajzoló stereometria.“

Gáspár B.

Szépírás. Heti 1 óra. Magyar folyóírás, német kis és nagy betűk, német folyóírás előíratos szépírási füzetekbe. Gáspár B.

III. osztály.

Osztályfőnök: Jánosy Péter.

Hittan. Heti 2 óra. Az ó-szövetség története erkölcsi tanúságokkal. Palaestina földrajza. Kézikönyv: Roder Alajos Bibliái történetek. Bándi V.

Magyar nyelv. Heti 3 óra. Az alak- és mondattan rendszeres ismétlése. A hangsúlyos vers vázlatos ismertetése. *Próza i olvasmány:* Szóló szöllő, mosolygó alma, csengő baraczk. Az arab és fogadott fia. Aphorizmusok. Gondolatok (Br. Eötvös J.) Szeresd a hazát! (Kölcsey F.) Építészeti emlékek Egyiptomban. (Bajza J.) A gizei pyramisok. (Dr. Say M.) Katonai eskü és fejelem Szigetben. (Salamon F.) Zrinyi Miklós Szigetvárott. A tatárjárás (egészen. Virág B.) A török az országba tör. 1657. (Cseréy M.) Kemény János bukása (u. a.) Zrinyi, a költő halála (u. a.) Eger ostroma (Horváth M.) I. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona lakodalma (u. a.) Perikles. Rövid párhuzam Athén és Spárta között. *Költői olvasmány:* Példaszók (Beniczky P.) Hymnus (Kölcsey F.) A magyarok három szent szava (Gr. Teleki F.) Mohácsi dal (Kisfaludi K.) Mohács (B. Eötvös J.) Rákosi szántó a török alatt (Kisfaludi K.) Árokháti Lőrincz (Tompa M.) Zrinyi dala (Kölcsey F.) Szondi Dregelben (Erdélyi J.) Beregszász (Tompa M.) Három madár (Tóth E.) A fogoly (Tompa M.) Mikes (Lévay J.) ezek alaki, tárgyi és tartalmi magyarázata és emlézése. K. k. Szvorényi József „Kiseb magyar nyelvtana“. (Alak- és mondattan.) Olvasó könyv: Tomor-Várady. III. k. Havonként egy iskolai és egy házi írásbeli dolgozat; ezek célja az önálló gondolkodás fejlesztése és a fogalmazásban való erősödés. Jánosy P.

Latinnyelv. Heti 6 óra. Az alaktan rendszeres ismétlése. Az alany és állítmány; ezek egyezése s egymásra való vonatkozása. Az esetben. A prozodia főbb szabályai. Phaeorus és T. Livius rövid életrajza s munkái. *Költői olvasmány:* latinból magyarra fordítva és elemezve: Vulpes et Ciconia; Muli duo vectores; Lupus ad canem; Aquila, feles et aper; Cervus ad fontem; Canes famelici; De vulpe et uva. Fordítva, elemezve és emlézve: Lupus et agnus; Canis per fluvium carnem ferens; Vacca et capella, Ovis et leo; Lupus et gruis; Vulpes et corvus; Leo senex, aper, taurus et asinus; Rana rupta et bos; Musca et mula; Calvus et musca; Vulpes et caper; Viatores et latro; Canis fidelis; Pullus ad margaritam; De Simonide. Liviusból: A királyok kora (26 fejezet). *Magyarról latinra fordítva és mondattanilag elemezve:* A földmivelés tisztelete a rómaiaknál; Hamilcar álma; Demosthenes éles elméje; Horatius Cocles; A pyramisok; Nagy

Sándor utjai; M. Attilius Regulus becsületessége; Scipio és Hannibal találkozása; Uticai Cato; Servius Sulpicius vigasztalja Cicerót; Socrates. A többi magyar olvasmány és egyes mondatok szó- és írásbelileg dolgoztattak fel. Hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat. Olvasókönyvek: Elischer József „Latin olvasó-könyv a gymnasiumok III. és IV. osztálya számára“. Dávid István „Latin olvasó- és gyakorló könyv az algymn. számára. Nyelvtan: Schultz-Dávid; Kisebb Latin nyelvtan.“

Jánosy P.

Német nyelv, Heti 4 óra. A betűk ismertetése. Írás és olvasás. A szótagok. A beszéd részei. Az ige; a sein és haben segédigék ragozása. A névelő ejtegetése. A személyes névmás. A főnevek ejtegetése: erős és gyenge. — A melléknév ejtegetése és fokozása. — A névmások. — A werden ige ragozása. — Viszonyszók. Számnevek. — Az igék száma, személye, időalakjai, módjai. — Erős hajlitású igék. — Módbeli segédigék. — Átható ige hajlitása; szenvedő alak. — Személytelen és visszaható igék. — Összetett igék. — Határozó- és kötőszók. — Olvasmányok: I. Herakles und die Schlangen. II. Herakles und der Löwe. III. Die Thebaner. IV. Das Orakel. V. Der Löwe von Nemea. VI. Die Hydra von Lerna. VII. Der wilde Eber. VIII. Der Hirsch von Keranea und der Stall des Augeias. IX. Die Sumpfvögel von Stymphalos, der Stier von Kreta und die Pferde des Diomedes. X. Die Amazonen. Hesione. XI. Die Rinder des Königs Geryones. XII. Die Riesen. XIII. Die goldenen Äpfel der Hesperiden. XIV. Der Höllenhund Kerberos. XV. Herakles in Thessalien. XVI. Herakles und Iphytos. XVII. Deianeira. XVIII. Herakles Ruhm u. Ende. — K. k. Hoffmann Mór Német nyelvtana és Olvasókönyve. Első rész: szó- és alaktan. Két hetenkint egy írásbeli iskolai dolgozat. Soó G.

Történelem. Heti 3 óra. A magyarok története a jelenkorig. K. k. Horváth Mihálynak a középiskolák alsóbb osztályai számára írt tankönyve. Soó G.

Politikai földrajz. Heti 1 óra. Az osztrák-magyar monarchia politikai földrajza. K. k. Csuday Jenő politikai földrajza.

Soó G.

Természettani földrajz. Heti 2 óra. K. k. Fizikai földrajz Dr. Schmidt Ágoston. A fizika főbb törvényei, különösen a nehézségerő, hő, világosság, mágnesség és elektromosság. A föld mint világtest. A földgömb szárazsága, vizei és légköre. A föld belseje.

Gáspár B.

Számtan. Heti 3 óra. Összetett aránylatok. Kamat, kamatkamat számolás. Határidő-számolás. Állampapírok, váltók leszámítolása. Arányos osztás. Elegyítési feladatok. Tankönyv: Dr. Lutter Nándor „Közönséges számtana.“ Gáspár B.

Rajzoló geometria. Heti 2 óra. A constructiv planimetriából: Egyenes vonalú lapalakok egybevágása, hasonlósága, átalakítása, osztása, felvétele és felmérése. A kör, kör és érintő, a kör és hur, kör és szögek, két kör fekvése. A másolás és nivellázás. Párhuzamosan a tananyaggal mértani rajz. Tankönyv: Dr. Fodor L. és Dr. Wagner A. „Constructiv planimetria.“

Gáspár B.

IV. osztály.

Osztályfőnök: Tamás Albert.

Hittan. Heti 2 óra. Az uj-szövetségi sz. történetek. K. k. Roder Alajos. „Bibliai történetek.“ Bándi V.

Magyar nyelv. Heti 4 óra. Az irály fajai és kellékei. Az irály szemléltethetőségének és élénkségének tényezői. A hangsúlyos és időmértékes verselés és a rítmus. K. k. Koltai V. Stilisztika I. r. Olvasmány: Arany Toldija és a classicus és rimes versnemek megismertetésére alkalmas költemények. K. k. Tomor és Várady: Magyar olvasókönyv. IV. kötet. Kéthetenként egy írásbeli házi dolgozat. Király L.

Német nyelv. Heti 3 óra. Az alaktan alapos ismételése. Szóképés. Gyök. Származék, összetétel. Mondattan: a puszta mondat; a mondat bővítései: a) a jelző, b) a kiegészítő; birtokos esettel járó igék; melléknevek a birtokos esettel; igék és melléknevek után járó előjárók tárgyesettel. A határozók. Az egyszerű és összevont mondatok szórendje. Az összetett mondat. Fordítás: magyarból németre és németből magyarra. „Der Argonautenzug“ I—V.; „Der hörnerne Siegfried“; Siegfried's Empfang am Hofe zu Worms.“ „Siegfried und Chrimhilde.“ Költemények. Kk.: Hoffmann Mór Német nyelvtan és Olvasókönyv I. és II. rész. Kéth. egy iskolai írásbeli gyakorlat. Soó G.

Latin nyelv. Heti 6 óra. A névszók sajátos használata. Igeidők és módok. Participium, gerundium és supinum. A római nap-

tár. Prózai olvasmányok: A plebeiusok és patriciusok egyenetlenkedése. A decemvirek. A hét bölcs versengése. A két hű barát. Egy hiu dicsekvő. M. Manlius. Marius Carthago romjain. Találó feleletek. Marcus Brutus. A hűség példányképei. Költői olvasmányok: a) Phaedrus meséiből: Pullus ad margaritam. De vulpe et uva. Vulpes et caper. De Simonide. b) Ovidius „Átváltozásai“-ból: Daedalus és Icarus. Philemon és Baucis. Midas. Phaeton. Hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat (fordítás magyarból latinra). Összesen 32. K. k. Schultz-Dávid Latin nyelvtana és Olvasókönyve és Elischer József Latin olvasókönyve a gymnasiumok III. és IV. osztálya számára. Kassay L.

Történelem. Heti 3 óra. Az ó-kor történelme a római császárság felállításáig. Közép- és Északeurópa vázlatos ősmivelő-déstörténete. K. k. Vaszary Kolos Világtörténelme. I. rész. Ó-kor.

Daróczy J.

Természetrajz. Heti 3 óra. Ásványtan. Chemiai előismeretek. Az ásványok alaki, vegyi és természettani tulajdonságai. Az ásványok rendszeres leírása. Kőzet- és hegyszerkezettan. A földtani hatások tana. A föld képződésének vázlata és a földkérgét alkotó rétegek. K. k. Dr. Roth Samu „Ásvány-, kőzet- és földtan alapvonalai“, negyedik kiadás. Tamás A.

Algebra. Heti 3 óra. Bevezetés a betűszámtanba. Összeadás és kivonás számokkal. Sokszorozás egész számokkal, tekintettel a kéttagu mennyiségek négyzetének és köbének képzésére. Osztás egész számokkal, tekintettel a geometriai haladványokra. A számok oszthatósága. A legnagyobb közös mérték és legkisebb közös többszörös. A négy alapművelet törtszámokkal. Első foku egy ismeretlenű határozott egyenletek megfejtése kiterjeszkedve az aránylatok tanára. K. k. Mocnik-Klamarik-Wagner A. Betűszámtan.

Szigethy I.

Rajzoló geometria. Heti 2 óra. Constructív planimetria: A kör, kör és érintő, a kör és húr, kör és szögek, két kör fekvése. A legfontosabb görbe vonalak: ellipszis, hyperbola, parabola; a kör evolvensé, cyclois és csigavonal. Párhuzamosan a tananyaggal mértani rajz. Tankönyv: Dr. Fodor L. és Dr. Wagner A. „Constructív planimetria.“ Gáspár B.

V. osztály.

Osztályfőnök : Kassai Lajos.

Hittan. Heti 2 óra. A vallás és kinyilatkoztatás szüksége ; az ó-szövetségi kinyilatkoztatás ; keresztény kinyilatkoztatás, Krisztus anyaszentegyháza. K. k. Vincze A. „A ker. kath. Vallástan.“ I. rész. Albert F.

Magyar nyelv. Heti 3 óra. a) Az írásművek szerkezete általában. A feltalálás, gondolkodás. Az írásművek szerkezete. Az előadás általános formái. K. k. Névy Stilisztika II. r. b) Olvasmányok : Arany balladái. — Az elmélethez alkalmas leírások, elbeszélések, elmélkedések, értekezések és levelek. K. k. Névy Olvasmányok. Havonként egy írásbeli házi dolgozat. Király L.

Német nyelv. Heti 3 óra. Az alak- és mondatrendszeres ismertetése. Költői olvasmány : „Herder Cid“-jéből 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 16, 24, 26, 31, 36, 37, 33, 39, 46, 48, 49, 53, 56, 64, 65, 68 és 70. románczok fordítása. Próza i olvasmány : „Das Riesenspielzeug“, „Frau Berta oder die weise Frau“, „Das Gute Heilmittel“, „Tobias Witt“, „Die Lyrischen Bauern“, „Der Herbstmorgen“, „Auf dem Schlachtfelde“, „Der Dom zu Köln“ című olvasmányok elemzése és fordítása. Szóképzés. Synonymák egybeállítása. K. k. Hoffmann Mór : „Német tan- és Olvasókönyv.“ III. kötet. Havonként egy magyar-német iskolai írásbeli dolgozat.

Jánosy P.

Latin nyelv. Heti 6 óra. T. Livius. XXI. könyvének kivonatos ismertetése és a XXII. könyv egészen. Qu. Fabius beszéde könyv nélkül. Az Anthologia Latiná ból : Cn. Naevius és Qu. Ennius sirirata. G. Valerius Catullusból : Felajánlás. Búcsu Bythiniától. Testvérenek sirjánál. Licinius Calvushoz. Új divat. Vergiliusból a IX. ecloga. Qu. Horatius Fl. ódáiból : Búcsu Vergiliustól. Tavasz dal. Ne kutasd a jövőt. Mulandó tavasz, mulandó élet. P. Ovidius Naso műveiből : A költő halhatatlan. A nevezett íróknak élete és művei. A régiségtanból a rómaiak vallása. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Összeesen 18. Tankönyvek : Bartal-Malmosi „T. Livii Ab Urbe Condita Liber XXI. és XXII.“ Pirchala „Anthologia Latina.“ Vagács-Schiebinger „Latin irányképző gyakorlatok.“ Kassai L.

Görög nyelv. Heti 5 óra. Tananyag: A betűk írása, kimondása, olvasás maiusculák és minusculákkal; a hangtanból a legszükségesebb összevonások és hangváltozások. — Az ékezesi szabályok alapos ismertetése, az a) o) és vegyestörzsű declinatio, a simulás és szabályai, heterogeneák, heterocliták és metaplasták, névmások, számnevek, melléknevek fokragozása, (régí és új), ige-határozók képzése. A *ω*- végű igék rendes ragozása, a verba pura contracta és a verbum auxiliare gyakoribb alakjai, a *μ*-végű igék közül a *στα*, *θε* és *δο* törzsűek. — Olvasmányok magyarról görögre az Olvasókönyvből az (1–10), görögről magyarra: 30 erkölcsi mondás iambicus versekben; mesék: az anya oroslán, a favágó és a tölgy, az asszony s a tyukja, a medve s a róka, a fürdő gyermek, kényelmes hazugság, nád és a tölgy, a hangyák és a tücsök, imádkozzál és dolgozzál, ki erősebb, a kos és a farkas, itt Rhodus, itt ugorjál. — Adomák és elmés mondások közül: a scholastikusról, nem vagyok hon, művészek önérzete. Antisthenes szójátéka, Zeno, hármat nem szabad az uralkodónak elfelejteni. Anacharsis, adomák a spartai nőkről. A pró elbeszélések közül: A három alvilági bíró, Tantalos, Anacharsis meglátogatja Solont, a Socrates elleni vád, a Sphinx és Oidipos Solon törvényei, Achilleus, mint gyermek.

Kezdetben hetenkint, később két hetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat és pedig magyarról görögre, részint az addig tanult anyag gyakorlására szolgáló egyes példák alapján, részint a következő mesék: Az asszony és a tyúk, a kigyó, a róka és álarcz, a majmok. — Görögről magyarra: Az ióni kalács, Prometheus és Deucalion.

Ige- és névragozás folytonos gyakorlása.

Tankönyvek: Szamosi János dr. Görögnyelvtana és Olvasókönyve. Embery Á.

Görög-pótló tárgy. „Magyar irodalmi olvasmányok, görög-irodalom és művelődés történet.” Heti 2 óra. A) Magyar irod. olvasmányok: 1. Kármán József műveiből: A nemzet csinosodása. Leírása egy palotának Berlinben. Az oszlopokról. 2. Kölcsey szónoki műveiből: Védelem P. J. számára. Magyar játékszin. Kazinczy és Berzsenyi felett. 3. Kazinczy és Berzsenyi levelezéseiből. 4. Salamon F.-nek „Török hódítás” című művéből a „Hu-

nyadiak kora". 5. Szemelvények Baróti Szabó Dávid, Révai, Virág B. és Berzsenyi költeményeiből.

B) Thukydidesből: Görögország régibb állapota. Thukydides történelmi módszere. A hagyomány hitelessége. A háboru okai. A korinthesiak beszéde Spártában. Az athéniak válasza a korinthesiak beszédére. Perikles halotti beszéde. Thukydides élete és művének tartalmi és szerkezeti ismertetése.

C) Görög államrégiségek. Athén alkotmányos története Solon előtt, Solon után. Attika népsége. Az athéni tisztviselők. Az athéni sereg. Az igazság szolgáltatás. Pénzügy. Spárta alkotmánya. Tankönyvek: 1. Dr. Jancsó Benedek „Magyar irodalmi olvasmányok.” 2. Szilasi „Szemelvények Thukydidesből.” 3. Dr. James Gow „Görög államrégiségek.”

Kassai L.

Történelem. Heti 3 óra. A római császárság és a középkor története. K. k. Vaszary K. Világtörténelem II. r. Soó G.

Mennyiségtan. Heti 4 óra. a) Algebra: Határozott elsőfokú egyenletek több ismeretlennel. Hatványozás. A kéttagúak hatványai, számtani haladvány. Gyökfejtés; másodfokú egyenletek egy ismeretlennel. b) Mértan. Egyenes vonalak fekvése a síkban. Az idomok összevágása, hasonlósága, területének mérése. Körta. — K. k. mint a IV. osztályban. Bándi V.

Természetrajz. Heti 2 óra. Növénytan. A növények külső tagoltsága (morphologia) élő példákön. A növénytan történelme. A növények általános bonczta és élettana. A növényrendszerek ismertetése. A virágtalan növények főbb csoportjainak, a virágos növények fontosabb családjainak ismertetése determinálás alapján. A növények földrajza, különös tekintettel hazánk növényzeti viszonyaira. K. k. Kriesch-Simkovics: A növénytan iskolakönyve, hatodik kiadás. Tamás A.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. Meander és virágszalagok, egyszerű és stilizált növénylevelekből álló díszítmények, középkori faldíszítmény elemek rajzolása egyszerű színezéssel. Andel Antal és Balló E. rajzmintái után. Gáspár B.

VI. osztály.

Osztályfőnök: Embery Árpád.

Hittan. Heti 2 óra. Isten (tekintve önmagában): Isten kiható munkássága; teremtés, megváltás és megszentelés; a malaszt; a malaszt eszközei; az imádság, a malasztal való közremunkálás és a szentségek. A bevezetés műve: halál és a különös ítélet, a menyország, a tisztítóhely, a pokol; a világ vége; az általános feltámadás és az általános ítélet. K. k. Vincze Ambró Ker. kath. Vallástan. Hittan II. rész. Albert F.

Magyar nyelv. Heti 3 óra. a) Költészet: A dráma és fajtái. b) Szónoklattan: A szónoki beszéd tárgya, tartalma; tárgyi és tekintélyi érvek: indulatgerjesztés és rábírás; a szónoki beszéd szerkezete és előadása. K. k. Névy L. Költészet- és szónoklattan. c) Olvasmányok: Shakespeare Coriolanus című tragoediája. Szónoki beszédek: Kölesyeitől és Eötvöstől. Havonként egy írásbeli házi dolgozat. Király L.

Német nyelv. Heti 3 óra. Költői olvasmány: német balladák és románcok: „Der Sänger“; „Der Schatzgräber“; „Die Bürgschaft“; „Der Zauberlehrling“; „Johanna Sebus“; „Erlkönig“; „Die wandelnde Glocke“; „Mignon“; „Der Fischer“ című költemények fordítása, tárgyi és szerkezeti elemzése és emlézése. Továbbá: „Das Lied vom braven Mann“; „Der wilde Jäger“; „Der Taucher“; „Der Todtentanz“; „Der Graf von Habsburg“; „Arion“; „Der getreue Eckart“ című költemények fordítása és taglalása. Prózaolvasmány: „Die Burgruine“; Reise auf den Gotthard“; „Die Erfindung des Papiers“; „Wilhelm von Oranien“; „Goethe's Geburt und Jugend“ című olvasmányok alak- és mondattani elemzése és fordítása. Etymologikus szócsoportosítás; synonymák egybeállítás; olykor német beszélgetés. K. k. mint az V. osztályban. Heinrich G. „Német balladák és románcok“ I. rész. Havonként egy magyar-német iskolai írásbeli dolgozat.

Jánosy P.

Latin nyelv. Heti 6 óra. Prózaolvasmányul felvétel Salustius Jugurthája, Ciceronak Catilina ellen tartott I. és II-ik beszéde. Költői olvasmányok Vergilius Aeneiséből a II. és VI-ik könyv egészen, az I., III., IV. és V. tartalmilag ismertetve. Ismé-

teltettek az alaktan és a mondattan főbb syntaktikai alakjai. Bevezetésül a felvett írók életrajza és műveiknek méltatása szolgált. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat a mondattani szabályok alkalmazására. Tankönyvek: Vergilius Aeneise I--VI. könyv Verres Ignácztól; Sallustius Cr. Jugurthája Kemf Józseftől. M. Ciceronis Orationes selectae (Oratio in L. Catilinam) jegyzettel mindenik ellátva. Vagács-Schiebinger irály gyakorlatok.

Kóródy E.

Görög nyelv. Heti 5 óra. Olvasmányok. I. Olvasókönyvből: Cleobis és Bitó, Az athenaeiek nyilvános temetése, az erős Milo, Codros halála, Leonidas, Argonauták, Perseus és Herakles. — II. Xenophonból 1. Kyropaideiából: Kyros származása; az ifjuság neveltetése a perzsáknál. Kyros, mint a perzsák hadvezére, a tábor, a csata, Babylon bevétele és Kyros halála. 2. Anabasisból: „Vonulás a király ellen, a kunaxai ütközet, Kyros jelleme, Xenophon a hadsereg élére lép, vonulás a karduchok országán, vonulás Armeniába és megérkezés Trapezuntba“ című fejezetek részben fordítva. — III. Elméletek: A fordított részek mythológiája, a görög próza, Xenophon élete, művei s ezek tartalma, a görögök hadügye. IV. Nyelvtan és mondattanból: a múlt évi tananyag ismétlése után a *μ*-végű igék folytatása és a verba anomalia. A névelő, participium, ablativus absolutus és infinitivus.

Kéthetenként egy isk. írásbeli dolgozat magyarról görögre, melyek tárgyát részint a rendhagyó igék gyakorlására szolgáló egyes mondatok, részint a következő Aisopus-féle mesék tevék: A medve és a róka. Az őz és a bak. A csillagász. A kigyó és az öreg. Zeus. A teve. Hermes. Appius Claudius és Argonautákból kivonatok.

Tankönyvek: Szamosi János dr. Görögnyelvtana és Olvasókönyve I. és II. rész. Schenkl-Horváth-Elischer: Xenophon. Chrestomathiája Cyropaediából, Anabasisból és Socrates Nevezetességeiből.

Embery Á.

Történelem. Heti 3 óra. Az új-kor történelme. K. k. Vaszary Kološ Világtörténelme. III. rész.

Daróczi J.

Mennyiségtan. Heti 3 óra. a) Algebra. A hatványozás általánosítása, a zérus, tagadó és tört kitevőjű meunyiségek. Képzetes mennyiségek. Számrendszerek. Brigg-féle logaritmusok, loga-

rithmusok kiszámítása. Műveletek logaritmusokkal. b) Mértan. Síkháromszögtan, a hegyesszög függvényei, kapcsolatban a derékszögű háromszög kiszámításával. A szögfüggvények általánosítása. Szögek összegei és különbségeinek függvényei. A síkháromszögtan alkalmazása ferdeszögű háromszögeknél; algebrai kifejezések mértani ábrázolása. K. k. mint a V. osztályban. Szigethy I.

Természetrész. Heti 3 óra, Állattan. Az állatélet működései általában, és egymással való összefüggésükben. Az állatok szervei és szervrendszerei. Rendszertan. A állatkörök jellemzése. Az egyes rendek, családok, nemek és fajok közül különösen azok tárgyalattak, melyek hasznosság és kártékonyság, vagy a természet háztartásában, avagy a systematikában fontosabb szerepet játszanak. Az állatok földrajzi elterjedése azon tényezők fölemlítésével, melyektől valamely vidék faunája függ. K. k. Dr. Roth Samu: „Az állattan alapvonalai“, 2-ik kiadás. Tamás A.

VII. osztály.

Osztályfőnök: Szigethy István.

Hittan. Heti 2 óra. A katolikus Erkölcsstan. Tankönyv: Vincze Ambró: Ker kath. Erkölcsstan. Albert F.

Magyar nyelv. Heti 3 óra. Költészet: Vers és próza; hangsúlyos és időmértékes verstan, rímstan. A költői irály és fajai. Kisebb és nagyobb epikai művek. Leiró költemények és okt. elbeszélések. Az alanyi költészet. K. k. Névy L. Költészet. Olvasmányok: Az átvett tananyag különböző fajaira vonatkozottan választattak meg. Havonkint egy írásbeli házi dolgozat.

Király L.

Német nyelv. Heti 3 óra. Tananyag, elméleti rész: Epikai költészet, monda, mese, mythos, legenda; a hős, romantikus, vallásos, polgári és állatepos. Regény, kor- és történeti regény. Ezt az ifjak német nyelven tanulták. Az elmélet kapcsán olvastatott és fordított: „Hermann és Dorothea“ egészen; „Siegfried's Drachenkampf“; „Gudrun“; „Die Lebenszeit“; „Der Bergmönch im Harz“; „Die Erzählung von den drei Ringen“ című darabok. K. k. Heinrich G. „Deutsches Lehr- und Lesebuch“ II. rész. Weber Rudolf „Hermann und Dorothea“. Havonkint egy magyar-német iskolai írásbeli dolgozat. Jánosy P.

Latin nyelv. Heti 5 óra. 1. Cicerónak II. és XIV. Philippicája. 2. Ciceró válogatott leveleiből: a) Ad Atticum I. 19. II. 22. III. 1, 3, 4, 5, 6. IV. 1, 2. b) Ad Familiares I. 7. II. 4, 5, 6. V. 7, 12. XIV. 2, 4. — 3. T. Maccius Plautus: „Captivi“-je egészen. Cicerónak, mint szónoknak méltatása. Plautus élete és művei. A római dráma eredete, fejlődése és fajtái. A régiségtanból a magistratus. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Összesen 17. Tankönyvek: Szabó „Ciceronis orationes Philippicae“. Jánosi Boldizsár „M. T. Cicero válogatott levelei“. Gerevich „T. M. Plauti Captivi“. Vagács Schiebinger „Latin irályképző gyakorlatok.“
Kassai L.

Görög nyelv. Heti 4 óra. Tananyag: Homeros Iliásából az I. ének teljesen úgy alaki, mint tárgyi tekintetben, a II. ének egészen a hajók katalógusáig, a III. énekből a következő szemelvényes részletek: Menelaos párviadalra szólítja Parist (1—38); előkészület a párbajra (76—120); a két sereg frigykötése (245—309). Homeros világának megértése céljából a következők tárgyalattak: Epicusköltészet általános jelleme s kifejlődése. Ilias regéje s tartalmának epitomált betanulása, Homeros theológiája, homeri állam különös tekintettel a királyra. Homeros, homeri kérdés, a homeri költemények sorsa, rhapsodok, cyclicus mondakör, Trója vázlatos története, Trója s a trójai háboru léte és nem létére vonatkozó adatok rövid ismertetése, Ilias technikája, Homeros korabeli családi viszony, vendégjog, ipar, kereskedelem s hajózás, nevelés, tanítás s a tulvilági lét fogalmának általános megvilágítása.

Herodotosból: A görög próza kifejlése. Herodotos élete, jelleme s nagy történeti munkájának méltatása után a következő szemelvényes részek: Solon és Kroisos találkozása 1, 2. Kroisos bukása 1. Dareios megválasztása 4. VI. könyvből. Dareios értesül Sardis bevételéről, Eretria feldulása, Miltiades győzelmes csatája a marathoni síkon. 6, 7, 12, 15, 20. VII. könyvből Leonidas s bajtársai halála s az emléktábla epigrammája 6, 7. VIII. könyvből Themistokles buzdító beszéde s megtámadtatása 4. Homerosnál úgy, mint Herodotosnál a sorok dialecticus áttétele attikaira. Syntaxisből: az ige tan, föltétes mondatok, oratio obliqua, infinitivus, participium és adjectiva verbalia. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat, melynek tárgyát részint a végzett tananyag kifejezései

szolgáltatták görög-ről magyarra, résziut Aisopos következő meséi magyar-ról görög-re: Az asszony és a tyúk, róka és az álarca, ökrök és a szekér, fülemile s a fecske, oroszlán s a szőlő, a kigyó, kos és a farkas, vadszamár, szamár s a holló, a jós. Görög-ről magyarra: Her-ból Apis megsebesítése, a thermopylai szorosban elesett görög hősök sírirata (hexameterben). Elementaris részek folytonos ismétlése. Tankönyvek: Verejs Ignác: Homeros Iliása, Szemelvények Herodotos művéből Dávid Istvántól, görög mondattan dr. Szamosi nyomán. Embery Á.

Földrajz. Heti 2 óra. Az alkotmányos szabadság megállapítására irányozott törekvések és diadaluk. A nemzetiségi eszme. A gazdasági élet átalakulása a természettudományok és társadalmi tanulmányok alapján. Európa államainak részletes politikai földrajza. Európai hatalmak és gyarmatosítások a többi világrészekben és Amerika szabad államai. Tankönyv Varga Ottó: Politikai földrajz. Soó G.

Mennyiségtan. Heti 3 óra. a) Algebra. A másodfoku egyenletek teljes elmélete; számtani és mértani haladványok; kamatos karatjára és törlesztési számítások. b) Mértan. A stereometria alapfogalma és tételei, a szögletes és gömbölyű testek felület és köbtartalma kiszámítása. Gömbháromszögtan és alkalmazása. K. k. mint az V. osztályban. Bándi V.

Természettan. Heti 4 óra. A természet s a természettudomány, bevezető alapfogalmak. A testek általános tulajdonai. A mozgás és erőtan általános törvényei. A szilárd, cseppfolyós és légnemű testek mechanikája. A hangtan és fénytán. K. k. Dr. Abt Antal kísérleti természettana. Szigethy I.

Philosophiai propaedeutica. Heti 2 óra. A psychologia feladata. A lelki jelenségek főbb csoportjai. A testi tevékenység és érzékenység. Értelem. Erkölcsi érzelmesség. Az akarat. Az emberi test kettőssége: szellem és test. Tankönyv: Joly H. „Philosophiai propaedeutika.“ Kassai L.

VIII. osztály.

Osztályfőnök: Soó Gáspár.

Hittan. Heti 2 óra. A ker. kath. egyház történelme a Szent-Lélek eljövételétől a vatikáni zsinatig. K. k. Vincze Ambró: Ker. kath. Egyháztörténelem. Albert F.

Magyarirodalom. Heti 3 óra. a) Az ó-, közép-, új- és legújabb kor irodalmának története. K. k. Beöthy Zsolt. b) Olvasmányok: Eme korok nevezetesebb íróinak műveiből vétettek. Havonkint egy írásbeli házi dolgozat. Király L.

Német nyelv. Heti 2 óra. Költői olvasmány: Schiller „Wilhelm Tell“ című drámájából 1—3 felvonás fordítása, tárgyi és tartalmi magyarázatokkal. Prózai olvasmány: Lessing: „Laokoon“-jából: Unterschied der redenden und bildenden Künste; besonders der Poesie und Malerei (XVI—XVIII. és XX. fejezetek) fordítása, tárgyi magyarázatokkal, aesthetikai fejtegetésekkel, Lessing életrajza, munkáinak ismertetése. K. k. Heinrich G. Schiller „Wilhelm Tell“. Lessing „Laokoon“-jának Reclamféle kiadása. Havonkint egy magyar-német iskolai írásbeli dolgozat.

Jánosy P.

Latin nyelv. Heti 5 óra. Róma topographiája, a római hitéleti, állam, és magán régiségek, a régi prózai emlékek, a költészet, dráma és próza történetének kivonatos tárgyalása mellett olvastattak: Horaciusnak a világirodalom, különösen pedig a magyar irodalomra történt nevezetes befolyása méltatása után, a) Sat. I. 1, 6, 10. Sat. II. 2, 6. b) Epodon 2, 3, 7 és a Carmen Seculare. c) Carm. I. 1, 3, 4, 14, 24. II. 3, 10, 16, III. 3, 30. IV. 5, 6. d) Epist. I. Ad Maecenatem Ad Lollium és epistola ad Pisones. e) Tacitus Annaleseiből: I. 1—6, 16—23, 40. II. 5, 14, 33, 47. 69—73. III. 1—6. 52—55. IV. 7—9, 58—61. V. 1, 2, 9. VI. 16, 17, 21, 22, 50, 51 fejezetek. A közbeeső fejezetek tartalma elbeszélése. — Szóbeli stylusgyakorlatok és extemporálék. Kéthetenként írásbeli magyar-latin gyakorlat: Az olympiai játékok, Corcyra, Cythera, Aegina Salamis. Figyelem fordított az alak és mondattani ismeretek felújítására. K. k. Q. Hor. Flacci carmina selecta. Grysar. P. Corn. Taciti Annalium ab excessu Divi Augusti. L. VI. Petrovics, Vagács-Schiebinger: Latin irályképző gyakorlatok. Okányi Pál: Római régiségtan.

Embery Á.

Görög nyelv. Heti 4 óra. Tananyag: Sophokles Antigonájából¹ Haemon, Antigone jegyese fölléptéig bezárólag, vagyis a III. karig¹ kiváló tekintettel a karok méltatására és metrikai elemzésére. A

tragoedia megértéséhez, elméletileg a következő részek: A dráma általában, a karról, a kar története, a görög színház, tragikus triász, Sophokles élete és munkái tartalmilag, Antigone tartalma s a thebai mondatkör, Antigone tragicuma és jelleme, az egyes szereplők aetheticai méltatása. Aischylos és Euripides drámai tartalmilag.

Homeros Odysseája I. énekéből a következő szemelvényes részletek: az invocatio és expositio (1—28.) az istenek elhatározás Odysseus megmentését (40—95.), Athenet (Mentes) Telemachos szívesen fogadja (113—143.) Telemachos hálája s Athene eltűnése (306—324). Phemios dalmok (325—344). III. énekéből: A hajó megérkezése Pylosba (1—20). Nestor elbeszéli a görög hősök sorsát Trója alatt (102—200.) Nestor elbeszéli Agamemnon meggyilkoltatását (253—284.)

Elméletileg: Homeros, a homeri kérdés, az elkülönítők ismételése után az Odysseia tartalma énekek szerint s Odysseus alvilági utja.

Platon Kritonjából: 2. fejezet, melynek tárgyalását megelőzte a természetbölcselek, sophisták Socrates és Platon philosophiai elveinek vázlatos ismertetése.

Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat, és pedig görögről magyarra: a kar és Antigone hőzti dialog (Antig. 920—940); Odys. II. énekéből az ithakaiak gyűlése (1—16), Telemachos visszautasítja Antinoos kívánságát (130—145), Telemachos elindul (382—400.)

Magyarról görögre: Aisopos meséiből: A fülemile és fecske, a nyulak, holló, trombitás, holló és róka, oroszlán és róka, Zeus, galamb és hangya, Prometheus és az emberek, a szerecsen, has és a lábak, pásztor és farkas, ember és Satyr, szamár és oroszlán.

Tankönyvek: Sophocles Antigonéja szövegkiadás, Homeros Odysseiája Veress Ignácztól és Platon Apológiája és Critója Horváth-Elischertől.

Embery Á.

Történelem. Heti 3 óra. A magyarok oknyomozó története 1848-ig. Tankönyv Horváth Mihály: A magyarok története.

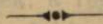
Soó G.

Mennyiségtan. Heti 2 óra. a) Algebra. Határozatlan elsőfoku egyenletek. Combinatiók és binomiális együtthatók. Permutatiók és variatiók. b) Mértan. Az elemző mértan elemei. Első- és má-

sodrendű vonalak. A matematika főbb tanainak ismételése. K. k. mint a VII. osztályban. Szigethy I.

Természetan. Heti 4 óra. Hőtan. Az anyag szerkezetére vonatkozó főbb kémiai tételek. Villamosság és delejesség. A kosmografia elemei. K. k. Dr. Abt A. Természetan. Báundi V.

Logika. Heti 2 óra. A logika fogalma, célja. A gondolkozás alapelemei (fogalom, ítélet, következtetés). Inductio és deductio, felosztás, értelmezés. Módszertan és a módszer. A matematikai, bölcséleti és történeti tudományok módszere. A történelmi kritika (hagyomány, tanu műemlék, acta publica). A demonstratio, principium, axioma, Argentum ad veritatem és ex concessis, apodicticus érvek. A logikai tévedés okai (mutatio elenchi, petitio principii, circulus vitiosus, saltus in probando.) Bacon idolái, Reductio ad absurdum és a dolgok criteriumai. Tankönyv: Jolly Gondolkodástan. Kóródy E.

Tornászat.

A tornagyakorlatok oly időbeosztással tartattak, hogy minden osztály hetenkint (kivéve a téli időszakot) két órai tornázásban részesült. A tornázás alól orvosi bizonyítvány alapján felmentetett az V. oszt. 1, a VI. oszt. 1. Fősúly a szabadgyakorlatokra fektetett, szergyakorlat is tartatott szabadban levő tornaszereinken. A tanítási rendszer az általános erő és ügyesség fokozására irányult.

Az egész ifjúság 3 csoportra volt felosztva, u. m. I. csoport I. osztály; II. csoport II., III., IV. osztály; III. csoport V—VIII. osztály.

Tananyagul vétetett az első csoportnál: Állások. Tag-, járó-, birkozó- és társas szabadgyakorlatok. Rendgyakorlatokból a sorgyakorlatok egyszerűbb nemei. Könnyebb gyakorlatok a tornaszereken. — A második csoportnál; Állások. Tag-, járó-, birkozó- és társas szabadgyakorlatok botokkal is. Összetett szabadgyakorlatok ugyanazon oldali mozgásokkal. — Rendgyakorlatok: rendekbe fejlődés, sorba- és rendekre szakadozás. Könnyebb gyakorlatok a tornaszereken, különösen a nyujtón és korlátan. — A harmadik

csoporthál: Tagszabadyakorlatok ellenoldalu mozdulatokkal, birkozó- és társas gyakorlatok. Rendgyakorlatok. Katonai sor-, rend- és szakaszgyakorlatok. — Több erőt és ügyességet igénylő gyakorlatok a tornaszereken. — A tornatanítást mindhárom csoportnál T a m á s Albert, főgymn. okl. torna-tanár vezette heti 6 órán.

IV.

Rendkívüli tantárgyak.

Ének- és zene.

A gymn. ifjúsága ez évben is oktatást nyert az énekből s egy része a zenéből is.

Év elején a felvételi próba alkalmával, a kik kellő hanganyaggal rendelkeztek a kezdők közé vétettek föl. A gyakorlottak kettős dalárdává alakultak u. m. vegyes- és férfi karrá. Előbbinek 66, utóbbinak 38 tagja volt.

A kezdőknek s általában azoknak, kik a zene elméletében kevésbé voltak otthonosak, a hangjegyek tanítottak. Ezenkívül tanulták a hangközöket, emelt és szállított hangokat, különböző jeleket, szüneteket, hangjegyi kulcsokat stb.

A dalárdává alakultak eleinte szólam szerint tanulták be a darabokat, s ezt követte az összpróba. Ugy az éneknél, mint a zenénél a főczél volt, az ifjakban a vallás erkölcsi és hazafias érzést táplálni s a nemzeti elem mellett, a zene művészi, classikus faja iránt is érdekeltséget kelteni.

Év folyamában a következő darabokat tanulták be az énekből: A) Vegyeskarrá 1. Szt. Imre éneke. 2. Hymnus Erkeltől, 3. Népdal-egyveleg Zsasskovszkytól. 4. Temetési ének (Zsasskovszkytól). 5. Adj irgalmat (mise ének). 6. Ments meg (mise ének). 7. Lelkem lángadozva ég. 8. Mendelssohn. Choral II. vegyes sóló négyes. 9. Kellertől O sanctissima. 10. Ima Verdi Nabuccojából. B) Férfikarra: 11. Szózat Egressitől. 12. Szent az érzet, Töröktől. 13. Kossuth nóta, Lányi Ernőtől. 14. Románcz, Nyizsnyaitól. 15.

Gyászhangok Zsasskovszkytól. 16. Kyrie. O esca viatorum. Pie pe-
licane (mise énekek). 17. Seyler. Graduale (tenor, bassus sóló
orgona kísérettel.)

A zenét 30-an tanulták. Ezek közül 10 teljesen kezdő he-
gedűs, 6 haladottabb. 14-en pedig zenekarrá alakulva vonós sex-
tettel alkottak. A kezdők két részre osztva, a zene clemeire ok-
tattattak.

A zenekar a következő darabokat tauulta be: 1. Nyitány.
Nechwalszkytól. 2. Hunyady induló. 3. Rákóczy induló. 4. Verdi
II. trovatore. Vonós négyes. Proch feldolgozásában. 5. Kivonat
Simon Kálmán Páros szöktetés c. vig dalművéből. 6. Ha szeret-
lek-e, keringő. Rozenzweigtől. 7. Népdal-egyveleg (Hej be hangos).
Czimbalom és zenekar kísérettel. 8. Halotti induló. 9. Győzelmi
induló. 10. El Nagyváradra. Rozenzweigtől. 11. Verdi Nabucco-
jából az Ima-kar. 12. Saape. Tannhäuser nyitánya. 13. Lelkem
lángadozva ég. 14. En reverant de la revue. Le Desormes. Induló.

A zenekar és kettős dalárda 11-szer szerepelt nyilvánosan.
1. Szt.-Imre ünnepélyen. 2. Kovács Antal nyug. tanár teme-
tésén. 3. Héjja Endre nyug. igazgató requiemjén. 4. Kóródy Endre
igazgató nevenapján. 5. Boldogasszonyfog. ünnepén a templomban;
teljes mise. 6. Gyümölcsoltó Boldogasszony napján a templomban.
7. A főgymn. ifj. által rendezett műkedvelői előadáson. 8. Vi-
rágvasárnapján a templomban. 9. A Székely nemzeti muzeum
javára rendezett hangversenyen. 10. Az ifj. által rendezett nyári
táncmulatságon. 11. Az iskolai záróünnepélyen.

IV.

Írásbeli magyar dolgozatok az 1890/91. tanévben.

V. osztály.

1. Hunyadi János jellemzése. 2. A szigeti hős jelleme és
halála. 3. Elmélkedés a temetőben. (Halottak napján.) 4. Egy
nyári vihar leírása, s annak következményei. 5. A szorgalom fel-
emel, a hanyagság lesülyeszt. 6. A természet képe télen. 7. Para-
bola. Szabadon választott tárgyról. 8. Mire tanít a növényvilág
ismerete. 9. A mit ma meg tehetsz, ne halaszd holnapra.

VI. osztály.

1. Coriolan és a néptribunok, s mindkétfélf jellemzése. 2. Caius Marcius Corioli előtt. 3. Gyászbeszéd N. N. tanár felett. 4. A munka emberé, az áldás Istené: tehát munkálkodjunk! 5. A szónoklat és az élet. 6. Körültekintés az állatvilág körében. 7. V. László és az erkölcsi világrend. 8. A ki férfi korát hasznossá, öregségét áldásossá ohajtja tenni: az most munkálkodjék. 9. „A hazáért mindent, a hazát semmiért.“

VII. osztály.

1. A költészet hatása a nemzetek életére. 2. Tanács egy tanulásban elcsüggedt ifjunak. (Apáczai Cseri után.) 3. Gyászbeszéd N. N. felett. 4. Szabad dolgozat. 5. A tegnap a kegyeleté, a ma a holnapé. 6. Minő befolyása van a regénynek erkölcsi életünkre. 7. A „két szomszédvár“ méltatása. 8. Minő szerepe van Magyarországnak életében az ipar- és kereskedelemnek. 9. A dráma, epika és lyra kölcsönössége és faji jellemvonásaik.

VIII. osztály.

1. Mivelődési jelenségek az árpádok alatt. 2. Gróf Zrinyi Miklós „Török afium ellen való orvosság“ cz. művének történelmi fontossága és aesthetikai méltatása. 3. Kazinczy és a nyelvújítás. 4. Csak a becsületes és komoly törekvést kíséri Isten áldása. 5. Szylveszter napján. 6. A természettudományok és az élet. 7. A jövőt csak az kötelezi el maga iránt, ki a jelen minden követelményeivel leszámol. 8. Szabad dolgozat. 9. Érettségi dolgozatok: a) II. József reform törekvése és e törekvések hatása a magyar nemzetre. b) Az éghajlat befolyása az állati és növényi életre, és ezeknek egymásra. c) A dráma fejlődésének áttekintése.

VI.

Tudósítás a lefolyt 1890/91. iskolai évről.

A tanév kezdete.

A tanuló ifjuság beiratása, valamint a javító és felvételi vizsgálatok szeptember 1., 2. és 3. napjain tartattak meg. Szeptember 4-én az ünnepélyes „Veni Sancte” megtartása után, a fegyelmi szabályok a főgymnasium I. oszt. tantermében felolvastattak, ezután a tanítás megkezdett és a szokásos szünetidőt leszámítva, rendesen folyt egész június hó 15-éig.

Vallásügy.

Az ifjuság — vallásos és erkölcsös nevelése céljából, — az igazgató és tanárok vezetése alatt a téli időszakban vasár- és ünnepnapokon; az év többi szakaiban pedig mindennap megjelent a szent-misén; vasár- és ünnepnapokon sz. beszédet is hallgatván. Az előadások mindenkor imával kezdettek és végeztek.

A tanév alatt 3-szor gyóntak és áldoztak. A husvéti szent gyónást és áldozást három napig tartó sz. gyakorlatok előzték meg. Az egyház által rendelt, minden nyilvános körmeneten az ifjuság is megjelent.

A 8-ik osztály hittani vizsgálatát Nsgos Jung-Cseke Lajos, püspöki biztos elnöklete alatt május 25-én tartatott meg; a többi osztályokéi pedig június 15-én.

Fegyelmi ügy.

A lefolyt iskolai évben a tanuló ifjuság erkölcsi viselet tekintetében a szabályrendeletek igényeinek általában megfelelt. — S habár egyesekre nézve a komolyabb megintés szükségesnek mutatkozott, mindamellett az összes ifjuság magatartása a várakozásnak teljesen megfelelő volt. Az iskolai fegyelmi szabályok áthágása miatt azonban egy tanuló „consilium abeundi”-val eltávolított.

Egészségügy.

A tanév kezdetén volt 42 szembeteg, azonban ezeknek száma daczára az orvosi kezelésnek nem mutat kedvező eredményt, mivel az év végéig 53-ra emelkedett. A szembetegek hetenkint a megyei kórházban nyertek gyógykezelést. A szembetegségtől eltekintve az ifjuság egészségügyi viszonya elég kedvező volt.

Főigazgatói látogatás.

Ifjuságunk tanulmányi és fegyelmi állapotának megfigyelése czéljából ngs. Elischer József kir. tanácsos és tankerületi főigazgató ur ápril 15., 16., 17., 18. napjain tartotta hivatalos látogatását. Ezen idő lefolyta alatt megjelent minden osztály előadásain, s a tanári testülettel értekezletet tartott.

A tanév folytán ngs. Jung-Cseke Lajos apát-főesperes püspöki biztos ur gyakran fordult meg intézetünkben s többször a tanári testület gyűléseiben is részt vett.

A tanév vége.

A tanév június hó 29-én hálaadó istenitisztelettel fejeztetett be, ének, szavalat és az iskolai zenekar darabjainak előadásával. Erre a jutalmak és iskolai bizonyítványok kiosztattak s az ifjuság visszatért a szülői házhoz.

Személyzeti ügyek.

Szabó Nándor tanár a brassói áll. kereskedelmi akademiához r. tanárrá neveztetett ki. Az így megürült tanszék helyettesítéséről a tanári testület gondoskodott.

A főgimnasium új helyiségének építésügye.

A munka április hóban ismételten kezdetét vette s most szerényen foly; szerződés szerint használatra folyó 1891. augusztusban adatik át.

A Sz. Imre fineveldében (Convictus) a lefolyt tanévben ellátásban részesült 53 tanuló; és pedig 36 nyilvános alapítványt élvezett; 5 magán alapítványt; 4 tanuló asztalinasi czimen ingyen

ellátásban részesült, 8 tanuló fizetés (105 frt) mellett. A nyilv. alapítványosokért az ösztöndíj-alap fejenként 84 frt 99 krt fizetett. Fineveldei alapítványok voltak: közalapítvány 13, Lipótféle 8, Apor-féle 3, M. Terézia-féle 2, Mártonfi-féle 2, Miklósi-féle 2, Patavin-, Keserü-, Szücs-, Biró-, Páll- és Anonym-féle 1—1.

A fineveldei tanulók naponként reggel egy adag buzakenyeret, délben levest, márhahust mártással, vastagételt sülttel, este vastag ételt sülttel kaptak; ebéd és vacsorához fél-fél font buzakenyeret. Fűtés, világítás ingyen. Elöljárók voltak: Kóródy Endre gymn. és fineveldei igazgató és Bándi Vazul fineveldei aligazgató. Élelmező Simó János városi polgár, ki 84 frt 99 krért vállalta el egy-egy tanuló élelmezését.

VII.

Nevezetesebb rendeletek és leiratok.

1. Püspök ur Ő nmga. a tandij átalány számadások szerkesztésére, a gymn. költségvetések összeállítására, a hátrálékos tandij beszédésére és a törzskönyvi adatok beszolgáltatására vonatkozó rendeletet közölni kegyeskedik, aug. 21. 2754—1890. sz. a.

2. Püspök ur Ő nmga a közoktatási tanács észrevételeit közli az 1888/9-ik tanévről, tekintettel az erdélyi róm. kath. középiskolákra. Okt. 4. 3601—1890. sz. a.

3. Püspök ur Ő nmga a gymn. könyvtárból Szabó Samu kolozsvári ev. ref. tanár által elvitt és többszöri felszólítás daczára huzamos éveken át magánál tartott eredeti Codexet leküldeni kegyeskedik. Nov. 3. 3811—1891. sz. a.

4. Püspök ur Ő nmga a vallás- és közokt. miniszter ur Ő nmgának a magán-, javító- és pótló vizsgálatok megszorítását célzó rendeletét közli decz. 31. 4641—1890. sz. a.

5. Püspök ur Ő nmga az 1890. évi XXX. t.-cz. vonatkozó ministeri utasítás 1 példányát miheztartás végett megküldi, aug. 23. 3218. 1891. sz. a.

6. Püspök ur Ő nmga értesít arról, hogy az államsegély iránti kérés a nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszter

urhoz az erd. r. k. Status igazgató tanácsa által benyújtott. Ápr. 9. 1289—1891.

7. Püspök ur Ő nmga az érettségi vizsgálatra vonatkozó újabb miniszteri rendeletet megküldeni kegyeskedik, május 4. 1648—1891. sz. a

8. Püspök ur Ő nmga Gáspár Balázs tanárnak a k.-fehérvári gymnasiumhoz lett áthelyezése következtében a tanártestület véleményét kívánja a rajzoló geometria- és a németnyelv tan-székének betöltését illetőleg, május 7. 1683—1891.

9. Püspök ur Ő nmga a helybeli róm. kath. főgymnasiumba járó nem róm. kath. tanulók hitoktatása körülményeiről jelentést kíván, ápr. 14. 1384—1891.

10. Püspök ur Ő nmga a magyar tanulók országos torna-versenye pályázatát közli febr. 23. 411—1891. sz. a.

VIII.

Tanodai szerelvények gyarapodása az 1890/91. tanévben.

I. Tanári könyvtár.

A) Szerzemények: Shakespere szinművei, V—VI. kötet, 19., 20. Kisfaludy Sándor, Himfy szerelmei, I. és II. r. 2.00. Fischer-Tolnay, Petőfi Sándor élete és művei 6.50. Imre Sándor, A néphumor a magyarirodalomban 1.00. Friedrich Preller, Odyssee-Landschaften 2.70. Christoph Zigler, Das alte Rom, 2.70. Rudolf Menge, Antike Kunst (Textband u. Atlas) 4.00. Josef Langl, Griechische Götter und Heldengestalten 27.00. Mocsáry Lajos, A régi magyar nemes 2.83. Grünwald Béla, Az új Magyarország 2.65. Grünwald Béla, A régi Magyarország 2.40. Rambaud-Laukó, Oroszország története, 4 00. Badics Ferencs, Fáy András élete, 3.00. Barthélemy-Saint Hilaire, A bölcsészet viszonya a természettudományokhoz és a valláshoz, 0.90. Denkmäler des klassischen Altertums, 19.20. Erdélyi János, Az ó-kori irodalom története, 1.20. Katholikus Szemle (Szent-István-társulati tagilletmény). Budapesti Szemle, 10.00. Magyar történeti életrajzok, 5.00. Böl-

cseleti Folyóirat, 5.00. Magyar philosophiai Szemle, 5.00. Magyar Nyelvőr, 5.00. Középiskolai tanáregyesületi Közöny, 4.00. Egyetemes közoktatásügyi Szemle, 4.00. Egyetemes philologiai közöny, 6.00. Földrajzi Közlemények, 5.00. Zeitschrift für mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht, XXII. évfolyam, 7.20. Tornaügy, 3.00. Az osztrák-magyar monarchia írásban és képben, (22 füzet) 6.60.

B) Hivatalos ajándékok: Archeologiai közlemények, XVI. köt. 4.50. Monumenta comitialia regni Hungariae, X. kötet, 3.00. Irodalomtörténeti emlékek, 3.50. Nyelvemléktár, XIV. köt. 2.00. Munkácsy Bernát, Votják szótár (I. füz.) 1.50. Vajdady Emil, A nemzeti zenede története, 1.00. Nyelvtudományi közlemények. Matematikai és természettudományi közlemények. Matematikai és természettudományi értesítő. A M. T. Akademia értesítője. A M. T. Akademia elhunyt tagjai felett tartott emlékbeszédek. Értekezések a bölcséleti, társadalmi, történelmi tudományok, a nyelv-, és széptudományok, és a természettudományok köréből. Kolozsvári-Óvári, A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye. Simonyi Zsigmond, A magyar határozók (az I. kötet. 2-ik fele). Dr. Ábel Jenő, A magyarországi tanulók külföldön, I. Jerolim Freiherr v. Benko, Das Datum auf der Philippinen. Szilágyi Sándor, Erdély és az északkeleti háboru. Vargha Gyula, Magyarország pénzügyei. Dr. Keleti Károly, A Balkánfélsziget némely országai- és tartományainak közgazdasági viszonyai.

C) Kovács Antal nyug. tanár hagyatékából: Kábdebó Ferencz, Egy szó, „a nemzetiségi kérdés államethikai világitásban“ czimű röpirathoz. Kritikai Szemle (Szerk. Köpesdy Sándor). Ideiglenes polgári perrendtartás az erdélyi nagyfejedelemség és a vele egyesített részek számára. Füger Miksa, Az örökösödésjog az osztrák közönséges polgári törvénykönyv szerint. Kozma Ferencz, A székelyföld közgazdasági és közmívelődési állapota. Székely művelődési és közgazdasági egyesület évkönyvei. Horváth Gyula, Partikularismus. Hunyadi Album. Urambátyám, 1886. Boros Mihály, Politikai óramutató azok számára, kik nem tudják, hánynat ütött az óra. Hartmann-Schreiber-Szabó, Boldogságtan az ember testi életére nézve. A r a g ó C s á s á r, Carnot életrajza. Székalmi Sz. M. és E. A. G., Jótanácsok népünk anyagi

és szellemi jólétének előmozdítására. Sparks-Czuczor, Washington élete. A katolikus autonomia hordereje az egyház, állam és a társadalom érdekeinek szempontjából. A magyarországi latin- és görög szertartásu kath. egyház önkormányzatának szervezete, Pest, 1871. Észrevételek Ghiczey Kálmán urnak 1871. április 3-án a kultuszminiszter urhoz intézett interpellációjára, Pest, 1871. Kneipp-Huszár, Viz-kúrám; Budapest, 1888. Gelich Richard, Magyarország függetlenségi harca 1848/9-ben. Budapest. Kossuth Lajos, Irataim az emigrációból, Budapest, 1880. Jakab Elek, Szabadságharcunk történetéhez, Budapest, 1880. Buzogány Áron, A föld egyes népeinek s országainak ismertetése, Kolozsvár, 1871. Roidle József, Mnemonikai mondatok a hunnok és magyarok történelméből, Nagy-Szeben, 1866. Hargitai, Nehány szó, Gyulafehérvár, 1887. Középiszkolai Szemle, Arad, 1882. Salamon Ferencz, Közoktatásunk reformja, Pest, 1873. Gyertyánffy István, Ellenzéki szellem az iskolában, Budapest, 1876. Tentamen iuventutem studiosam in elementa matheseos purae etc. introducendi, M.-Vásárhelyini, 1833. Markovich Jakab, Mértani földrajz elemei. M.-Vásárhely, 1848. Hunfalvy Pál, Nyelvtudomány és nyelvtanítás, Pest, 1884. Véczei Csizsér János, Székely czimbalomhangok, Gyulafehérvár, 1881. Ugron Gábor beszédei az 1881—84-iki országgyűlésen, Budapest, 1884.

II. Az ifjusági könyvtár gyarapodása.

a) Vétel útján: Jósika Miklós, A zöld vadász. Jósika Miklós, Jő a tatár. Goethe, „Iphigenia Taurisban.“ Áldor I., Korona és vérpad. Áldor I., „Hun utódok.“ Babos Kálmán „Magyarázó szótár.“ Grilparzer „Medea.“ Olasz költőkből, Radó. Petrarca sonettjei. Gr. Battyáni L. az első magyar miniszterelnök élete és halála. Br. Kemény Zsigmond, Férj és nő. Feuillet Oktáv, Egy szegény ifju története. Ábrányi, Régi és új nemesek. Camoens Luziádja. Iphigenia. Csokonai válogatott munkái. Zrinyi Miklós, Szigeti veszedelem. Jókai Mór, A debreczeni lunatikus. Milton J. az elveszett paradicsom. Racine, Athalia. Dugonits András, Batori Mária. Augier és Sandeau, Fourchambault család. Történeti adomák és jellemrajzok. Magyar hősköltemények. Stanley, A legsötétebb Afrikában. Verne Gyula, Két évi vakáció. Tréfás versek.

Az aradi vértanuk. Lukácsy S. Kósza Jutka. Vargyas, Szabadságharcz 1848—1849. Meyer, A szent. Katholikus Szemle. 1891. évfolyam.

b) Ajándék útján: Magyar szalon. 1885, 1886, 1887, 1888. és 1889. évfolyam. Jung-Cseke Lajos apát urtól, Madách, Ember tragoediája, aj. Kiss Kálmán. Almanach 1889-re. aj. Bálinth Gáspár, Olcsó könyvtár 2. füzet. Don Quichotte kalandjai, a történelmi könyvtár 3. füzet, aj. Hermann Ottó. Tóth Mike, Fővezedelmünk, aj. Tállyán Gergely. Faludy Ferencz költeményes maradványai, aj. Gergely András.

Köttetés által a könyvtárt gyarapították: Gergely András, Szász Domokos, Tamás B., Török Pál, Márton Géza, Máthé Pál.

III. Ifj. segélyző-könyvtár.

A szegényebb tanulók számára felállított „Ifj. segélyező-könyvtár“ az idén is folytatta áldásos működését, a mennyiben 101 tanulót látott el — egészen vagy részben — tankönyvekkel. Ezen könyvtárnak jövedelme a lefolyt tanévben:

1. Használati díjakból	45 frt 05 kr.
2. Egy ifj. színi-előadás jövedelme	90 frt — kr.
3. Kovács Antal alapítványának jövedelme	5 frt 80 kr.

Összesen: . . . 140 frt 85 kr.

IV. Philologiai muzeum.

Fali táblák: 1. Eirene és Pluto, 3.60. 2. Sophokles, 0.90. 3. Cicero, 1.20. 4. Pericles, 0.90. 5. Thukidides, 1.20.

Ide számítható az országos nemzeti muzeum gyps-öntőjénél megrendelt 4 drb mythologiai alak.

V. A természetrajzi szertár gyarapodása.

Vétel útján: Homo sapiens csontváza 45 frt. Sodronyminták a kristály rendszerek megismertetéséhez 7.50.

Ajándék útján: Gabányi Endre ur a r. k. Status mérnöke számos garamvölgyi ásvány és kőzettel, Dobay Zoltán IV. és Pirczók Gyula V. o. tanulók pedig szintén igen szép ásványokkal és kőzetekkel gyarapították gyűjteményeinket.

VI. Fizikai szertár gyarapodása.

Különbzékí hőmérő. Fénytalálkozási készülék Peltier kereszje. Skioptikon vetítésekre. Bell radiofonja.

VII. Rajzszeretár gyarapodása.

1. Szemlér Mihály „Rajz lapok szabadkézzel való rajzoláshoz“ 4 füzet à 12 kisebb lap 3.20. 2. Balló Ede „Stilszerű rajzminták gyűjteménye“. Szines ékitmények, 1 füzet 1.40. 3. Andel Antal „Szines ékitményekből álló nagyobb gyűjtemény“. 12 füzet, összesen 80 lap, à füzet 3 frt összesen 36 frt.

IX.

Önképzőkör.

Ez egyesület gymnasiumunkban 17 év óta működik. Védnöke Király Lajos tanár. Tisztviselők: Dobay László VIII. o. t., elnök, Soó Rezső VIII. o. t. alelnök. Az „Ébredés“ cz. folyóirat szerkesztői: Bodor Ödön, Czimbalmos József, Diemár Gyula, Fejér Károly, Tuzson György VIII. o. t.; Incze Ferencz, Juhász Károly, Róbert Gyula és Szabó István VII. o. tanulók. Király András VIII. o. t. főjegyző; Balázs Mózes V. o. t. aljegyző; Tuzson György VIII. o. t. pénztárnok; Bodor Ödön VIII. o. t. ellenőr és Király Lajos VII. o. t. könyvtárnok.

Az egyesület egy alakuló s 10 rendes gyűlést tartott.

A gyűlések tárgyát az „Ébredés“-be irt művek, az azokra hozott birálatok felolvasása és a gyűléseken tartott 6—8 szavalo megbirálása képezte.

A szavalásban kitüntek: Fejér Károly, Soó Rezső VIII.; Incze Ferencz, Kiss Kálmán, Simó Endre VII. és Józsa Imre VI. o. tanulók.

Dobay Lászlót, a kör kebelében kifejtett munkásságáért az egyesület 5 frtnyi jutalomban részesítette.

Embery Árpád tanár ur 3 tallért tűzött ki ezen tétel megoldására: „Fejtessék ki Kreon király jelleme; tragikumá és helyzete, magán és alkotmányos szempontból.“ A díjat Fejér Károly VIII. o. t. munkája nyerte.

A szerkesztőséghez beérkezett művek száma 96; ezekből elfogadtatott 39 (5 fordított, 4 németből 1 latinból; 28 kötött, 11 kötetlen nyelvezetű). Visszautasított 57 (48 kötött, 9 kötetlen nyelvezet).

Az egyesület évi bevétele tagsági díjakból: 42 frt és 21 kr. Az évi szükségletek fedezésére (szépirodalmi lapok stb.) kiadatott 12 frt 16 kr; Dobay László VIII. o. tanulónak 5 frt; az évzáró ünnepre megválasztott 3 szavalónak 3, 2—2 frt, s így az összes évi kiadás: 24 frt 16 kr.

Az évi bevételből fennmaradt 18 frt 5 kr a múlt évi 81 frt 40 kr-hoz adva, az egyesület tőkevagyonára ma 99 frt 45 kr.

X.

J u t a l m a k.

Az erd. r. kath. tanulmányi alapból rendszeresített 21 frtnyi általános tansegédeszközök beszerzésére fordítottatott, melyek az algynasium jelesebb tanulóinak között szorgalmi jutalmul osztattak ki, és pedig:

Az I. osztályból kapott: Benkő Sándor, egy latin-magyar szótárt; Király Gáspár, Pál Mihály, Pál Ferencz, Ungváry János és Jakab Gyula 1—1 iskolai kézi atlaszt; Farkas János, Szabó Dénes, Szabó Imre, Hermann Ottó, Fröhlich Zsigmond 1—1 ének-könyvet.

A II. osztályból: Gerich Béla 1 atlaszt; Lőrincz Salamon egy ének-könyvet; Pakot Ferencz „Hatszáz magyar nemzeti dal“ cz. könyvet és Szigethy József „Ezeregy magyar népdal“ című könyvet.

A III. osztályból: Biró Lajos „Petőfi összes költeményei“ cz. munkát; Máthé Pál „Német-magyar szótár“ Pipraytól; Vass János „Német-magyar és magyar-német szótár“ Ballagitól; Sebestyén Árpád „Petőfi leiró költeményei és népdalai“ cz. munkát.

A IV. osztályból: Bencze Lajos „Az ember tragoediája“ Madách Imrétől cz. népies kiadást; Kósa Imre „A néphumor a magyar irodalomban“ Imre Sándortól; Fülöp János „Szavaló könyv“ cz. munkát.

B. e. Kovács Antal ny. tanár hagyatékából: Gáspár Dénes IV. o. t. „Vitéz János élete“ Fraknóitól; Pálfi János IV. oszt. t. „A szabad természetből“ gr. Lázár K.-tól. Bálint Dénes III. o. t. „Vegyes költemények“ Bodó Á.-tól és Piroska Mihály I. oszt. t. „Hasznos és kártékony állataink“ gr. Lázár K.-tól cz. munkát.

Ezen felül az ifjak szorgalmának méltatásául a következő alapítványi kamatok és egyes jötevők által felajánlott jutalmak osztattak ki:

Oroszhegyi Jánosi József-féle alapítvány 9 frtyi kamatja, mely a végrendelet szerint egy oroszhegyi jóigyekezetű fiúnak adandó, Vass János III. o. t.-nak adatott ki.

A mélt. Daniel Gáborné plankensteini „Br. Rauber Mária“-féle alapítvány 6 frt kamatját Máthé Pál III. o. t. nyerte el.

A Simó-féle alapítvány 3 frtyi kamatja Simó Lajos és Simó Gergely II. o. tanulók közt egyenlő arányban osztatott fel.

A székelyegyleti első takarékpénztár 25 forintot adott szegény és jó tanulók segélyezésére. Ebből 5—5 frtot kaptak: Soó Rezső és Simó Tamás VIII., Robert Gyula VII. és Bencze Lajos IV. o. tanulók, Ungvári János és Hermann Ottó I. oszt. tanulók 2.50—2.50. frt.

Az udvarhelymegyei takarékpénztár szintén 25 frtot adott szegény, udvarhelymegyei tanulók segélyezésére. Ebből 5—5 frtot nyertek: Viola Sándor VI., Török Pál és Vágási Domokos V. o. és Pálfi János IV. o. tanulók; Biró Lajos és Bálint Dénes III. o. tanulók 2.50—2.50 frt.

Ngs. Dr. Török Albert alispán, világi gondnok ur 2 darab 2—2 frtos keresztes tallért ajánlott fel. Ezen jutalmat, mint jó viseletű tanuló Tályán Gergely VI. o. t. nyerte el.

Egy névtelen ügybarát 2 ezüst forintja Virág József VII. o. tanulóknak íteltetett oda, a zenében felmutatott előmeneteléért.

Gyertyánffy Gábor ur a tornaverseny alkalmával a bottali magas ugrásban kiváló tanuló jutalmazására 1 drb 10 frankos aranyat.

Kassay Ákos ur 2 frt jutalmat adott, mely a tornavizsgálat alkalmával osztatott ki.

Székely Dénes ur tornavizsgálati jutalom gyanánt 2 frtot és dr. Ráczkői Sámuel ur 1 frt.

Lengyel János építési vállalkozó ur egy ezüst órát ajánlott fel azon VIII. osztályt végzett tanuló részére, ki az érettségi vizsgálatot a legjobb sikerrel teszi le. Ezen jutalom a vizsgálat után osztatott ki.

Gál János ur 5 ezüst huszast ajánlott fel, ezt Fülöp János IV. o. t. nyerte el.

Kóródy Endre gymn. igazgató 5 frtot adott, ebből 3 frt Juhász Károly VIII. o. t.-nak a zenében, 2 frt pedig Sebestyén Árpád III. o. tanulóknak a németnyelvből felmutatott előmenetelükért ítéltetett oda.

Embery Árpád tanár Gál Imre V. o. tanulót a görögnyelvben felmutatott kiváló szorgalmáért 2 frt jutalomban részesíti.

A Bottáné-féle alapítvány 35 frtnyi kamatja, a viszonylag legjobb munkálat szerzőjének, a hagyományozó végrendekezése szerint a zárünnepélyen, a jeligés levélke felbontása után adott ki.

A június 25-én megtartott tornavizsgálat alkalmával a versenyekben részt vett és jutalmat nyert tanulóknak a jutalom a vizsgálat végén osztatott ki.

Fogadják mindnyájan, kik az ifjuság iránt tanusított nemes érdeklődésüknek tanujelét adták, a tanártestület hálás köszönetét.

—*—
XI.

Az ifjuság általános érdemsorozata.

I. osztály.

<i>Jeles:</i>		Dézi István 1.
		Farkas János 1.
Benkő Sándor 1.	10	Frölich Zsigmond 1.
Király Gáspár 1.		Gergely Dénes 1.
Pál Ferencz 1.		Gergely Ferencz 1.
Pál Mihály 1.		Hermann Ottó 1.
5 Ungvári János 1.		Jakab Gyula 1.
	15	László Lázár 1.
<i>Jó:</i>		Léstyán István 1.
Berze Árpád 1.		Piroska Mihály g. kath. 1.
Brassai Lajos 1.		Sebestyén János 1.

	Szabó Dénes	1.
20	Szabó Imre	1.
	Toth Balázs (ism.)	1.

Elsőrendű:

	Bajcsi János	1.
	Bálint Ferencz	1.
	Blank Géza	1.
25	Elekes Nándor (ism.)	1.
	Fachát Gyula	1.
	Forika János	1.
	Glatz Károly	1.
	Jakab Károly (ism.)	1.
30	János Domokos	1.
	Loschdorfer Oszkár	1.
	Mózes János ev. ref.	1.
	Simon Dénes	1.
	Stemmer Dénes (ism.)	1.
35	Szabó Endre	1.
	Vallerstein Aladár	1.

Másodrendű:

	Antal Gyula (ism.)	1.
	Balázs József	1.
	Daraghy Béla	2.
40	Gál János	1.
	Hatos András	1.
	Kacsó Ferencz	1.
	Péter Áron	1.
	Szabó György	1.
45	Tibád Ignác	1.
	Tibád István	2.

Tanodát változtatott:

Lukács Károly g. kath.

Kimaradt:

Ilyés Péter.

II. osztály.

Jeles:

Pakot Ferencz alap. 1.

Jó:

	Gerich Béla	1.
	Lőrincz Salamon	1.
	Oláh Dániel	1.
5	Solyom Antal	1.
	Szigethy József	1.

Elsőrendű:

	Biró Dénes	1.
	Daraghy István (ism.)	2.
	Elekes Géza	2.
10	Elekes István	2.
	Fancsali Áron	1.
	Gáspár Miklós	1.
	Hadnagy János	1.
	Hajdu Márton	1.
15	Jakocs Dénes	1.
	Kovács Lajos	1.
	Máthé Lázár	1.
	Sándor Dénes	1.
	Sebestyén István (ism.)	1.
20	Simó Gergely	1.
	Simó Lajos	1.
	Szeles Antal	1.
	Székely András	1.
	Ülkei Dénes	2.
25	Veress Gyula	2.

Másodrendű:

	Holzschuch Jenő	1.
	Szentes Endre	2.
	Vas Áron	1.

Kimaradt:

Biró Tamás

III. osztály.

Jeles:

- Bálinth Dénes alap. 1.
 Biró Lajos alap. 1.
 Máthé Pál 1.
 Sebestyén Árpád alap. 2.
 5 Vass János 1.

Jó:

- Kovács János 1.

Elsőrendű:

- Barabás Domokos 2.
 Jakab Imre 1.
 Kazatsai Mihály 2.
 10 Lőrincz Imre 1.
 Macskási József 1.
 Orbán János 1.
 Pluhár Gábor 2.

Másodrendű:

- Benke Lajos 2.
 15 Kaptza Ákos 2.
 Lázár Gál 2.
 Mateiu Mathé g. kel. 2.
 Petres Gyula 2.

IV. osztály.

Jeles:

- Fülöp István alap. 1.

Jó:

- Bencze Lajos alap. 1.
 Gáspár Dénes alap. 1.
 Kósa Imre alap. 1.
 5 Pálffy János alap. 1.

Elsőrendű:

- Pál Dénes 2.
 Szántó Ákos 2.
 Vitecs Imre 1.

Másodrendű:

- Bokor Balázs 2.
 10 Dobai Zoltán 2.
 Komáromi István 2.
 László Ferencz 2.
 Márton Géza 2.
 Szász Tamás 1.

Vizsgálatlan maradt:

- 15 Márton Benedek alap.

V. osztály.

Jeles:

- Török Pál 1.
 Vágási Domokos alap. 1.

Jó:

- Elekes Antal 1.
 Gál Imre alap. 1.

Elsőrendű:

- 5 Balázs Mózes alap. 1.
 Boér Viktor g. k. 1.
 Csergő Endre 1.
 Daróczy Ignác 1.
 Gergely Ferencz 1.
 10 Szabó Nándor 2.
 Szász Domokos 1.
 Tamás Bálint alap. 2.

Másodrendű:

- Ágotha Antal 1.
 Daraghy Zoltán 2.

- 15 Kovács Antal ism. . . 1.
Szabó István . . . 2.
Szentpéteri Ferencz . 2.

Vizsgálatlan maradt:

Péterffy István alap.

Tanodát változtatott:

Dávid Ferencz.

Kimaradt:

- 20 Pirczók Gyula.

Magántanuló:

Gajzágó Gergely.

VI. osztály.

Jeles:

Viola Sándor alap. . . 1.

Jó:

Gergely Elek alap. . . 1.

Kóródi Jenő alap. . . 1.

Pakot Gáspár alap. . . 1.

5 Ráduly József alap. . . 1.

Róbert Ödön . . . 2.

Tályán Gergely alap. 1.

Elsőrendű:

Ambrus Kálmán . . . 2.

Boér Ártúr . . . 1.

10 Gergely András alap. 1.

Jakab Lajos unit. . . 2.

Jánosy József . . . 1.

Józsa Imre alap. . . 1.

Kénosy Géza unit. . . 3.

15 Medgyes Dezső . . . 2.

Reichert Károly . . . 2.

Sata Albert alap. . . 1.

Solyom Miklós alap. 2.

Tréfán Dávid . . . 2.

Vizsgálatlan maradt:

- 20 Becze András alap.

Kimaradt:

Jóny Lajos luth.

VII. osztály.

Jeles:

Juhász Károly alap. . . 1.

Jó:

Kováts Kálmán alap. 2.

Robert Gyula . . . 2.

Elsőrendű:

Bálint Gáspár . . . 2.

5 Bálint Péter . . . 1.

Király Lajos alap. . . 1.

Kiss Kálmán alap. . . 2.

Simó Endre alap. . . 2.

Szabó István . . . 2.

10 Virág József . . . 2.

Másodrendű:

Incze Ferencz . . . 2.

Jakab János . . . 2.

Kimaradt:

Vas Gáspár.

VIII. osztály.

Jeles:

Bodor Ödön alap. . . 1.

Czimbalmás József alap. 1.

Fehér Károly alap. . . 1.

Tuzson György alap. 1.

Jó:

5 Diemár Gyula . . . 1.

Dobay László alap. . . 1.

Simó Tamás alap. . . 1.

Soó Rezső alap. . . 1.

Elsőrendű:

Király András . . . 1.

10 Kovács Ferencz . . . 1.

Lukács Lajos alap. . . 1.

Részegh József . . . 1.

I. A tanulókról általában.

I. Osztály	II. A tanulók száma				III. Vallásuk						IV. Nyelv-viszonyaik				V. Szüleik polgári állása					VI. Előmenetelők			
	beiratott	elhalt	elmaradt	év végén maradt	római katolikus	görög katolikus	görög keleti	ágost. hitv.	ev. reform.	unitárius	izraelita	magyar	magyar, német	magyar, román	magyar, ném..román	értelmiségiek	önálló őstermelők (földbirtokosok és bérlők)	önálló iparosok és kereskedők	állami és közszégi tisztviselők	magán tisztviselők	személyes szolgálatot tevők és munkások	haladók	ismétlők
I.	48	—	2	46	45	2	—	—	1	—	—	45	—	1	2	9	29	9	1	—	—	36	10
II.	29	—	1	28	28	—	—	—	1	—	—	28	1	—	—	6	13	10	—	—	—	26	2
III.	18	—	—	18	17	—	1	—	—	—	—	17	—	1	—	1	10	5	1	—	1	13	5
IV.	15	—	1	14	15	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	8	5	2	—	—	—	8	6
V.	21	—	3	18	20	1	—	—	—	—	—	20	1	—	3	11	6	1	—	—	—	11	6
VI.	21	—	1	20	17	1	—	1	—	2	—	19	1	1	—	9	3	9	—	—	—	19	—
VII.	13	—	1	12	13	—	—	—	—	—	—	13	—	—	6	3	2	2	—	—	—	10	2
VIII.	12	—	—	12	12	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	5	3	4	—	—	—	12	—
Összesen	177	—	9	168	167	4	1	1	2	2	—	169	3	3	2	25	88	43	20	—	1	135	31

Statistikai adatok.

XII.

III. A tanulók származási helyének áttekintése.

Lakhelye	O s z t á l y								Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Helybeli	16	11	4	6	8	6	3	2	56
Udvarhelymegyei	23	15	11	5	5	5	7	1	72
Csikmegyei	3	—	1	3	4	4	1	2	18
Háromszékmegyei	1	1	—	1	2	4	2	5	16
Maros-Tordamegyei	3	1	—	—	—	—	—	—	4
Hevesmegyei	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Alsó-Fehérmegyei	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Verőczemegyei	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Kolozsmegyei	1	—	—	—	—	—	—	—	1
K.-Küküllőmegyei	—	—	—	—	1	—	—	1	2
N.-Küküllőmegyei	—	—	1	—	1	1	—	—	3
Szepesmegyei	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Brassómegyei	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Összesen	48	29	18	15	21	21	13	12	177

IV. A tanulók életkora.

Osztály	S z ü l e t e t t															Összesen
	1880.	1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.	1873.	1872.	1871.	1870.	1869.	1868.	1867.	1866.	
I.	6	12	18	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48
II.	2	3	10	11	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
III.	—	—	2	6	5	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	18
IV.	—	—	—	5	2	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	15
V.	—	—	—	—	6	4	8	2	—	1	—	—	—	—	—	21
VI.	—	—	—	—	—	4	4	7	4	1	—	1	—	—	—	21
VII.	—	—	—	—	—	—	4	3	2	2	2	—	—	—	—	13
VIII.	—	—	—	—	—	—	1	2	2	4	3	—	—	—	—	12
Összesen	8	15	30	33	15	16	22	15	9	8	5	1	—	—	—	177

V. Az egészségügyi állapot.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
	o s z t á l y							
Betegségi eset könnyű jelleggel	34	16	27	8	15	12	6	4
" " súlyos "	1	2	1	—	2	3	—	1
" " járványos "	1	—	—	—	1	—	—	—
" " halállal végződött	—	—	—	—	—	—	—	—
Haláleset balesetből	—	—	—	—	—	—	—	—

VI. Az erkölcsi állapot.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
	o s z t á l y							
Jó magavisel. osztályzatot nyert	44	22	9	7	11	11	2	12
Szabályszerű " "	2	6	9	7	6	7	10	—
Kevésbé szabályszerű " "	—	—	—	—	—	1	—	—
Rosz " "	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyszerű fegyelmi eljár. részesült	—	1	2	—	5	—	—	—
Súlyosabb " " "	—	—	—	—	—	—	—	—
Eltávolító " " "	—	—	—	—	—	—	—	—

VII. Az érettségi vizsgálatok.

A tanév végén megtartatni szokott érettségi vizsgálat írásbeli részének, mely május 19., 20., 21., 22. és 23-ik napjain folyt le, következő tételei voltak:

Magyar nyelv és irodalomból: 1. A dráma fejlődésének áttekintése. 2. II. József reform törekvése és e törekvések hatása a magyar nemzetre. 3. Az éghajlat befolyása az állati és növényi életre, és ezeknek egymásra. Az első tételt dolgozta 2. Mindkettő jelesen. A második tételt dolgozta 11. 4 jelesen, 5 jól, 2 elégségesen. A harmadik tételt dolgozta 2. 1 jelesen, 1 jól.

2. Latin nyelvből: Vagács-Schiebinger „Latin irány-képző gyakorlatok“-ból: Mit válaszolt a római senatus Pyrrhus királynak, midőn ez neki békét ajánla. Jelesen dolgozott 4, jól 5, elégs. 6.

3. Görög nyelvből: Dávid J. „Szemelvények Herodotosból“ cz. könyvből: „Apis megsebesítése“. Jeles 6, jó 5, elégséges 4.

4. Német nyelvből: Tomor-Váradai olvasókönyve I. k. 5-ik kiadásából „Szent László“ 32 sornak németre való fordítása. Jeles 4, elégséges 10, elégtelen 1.

5. Mennyiségtanból: 1. Valaki 10 éven át minden évnek elején egy pénzüntetbe bizonyos összeget tesz be, a következő 10 éven át az összeget ott kamatozni engedi, azután a következő 20 éven át 4500 frnyi, az év végén esedékes járadékot élvez; mekkorák voltak az első részletfizetések $4\frac{1}{2}$ perczentes kamatozással? 2. Mily pontokban metszi a $2x+3y=6$ egyenes az $x^2+y^2-4x+6y-3=0$ kört? Továbbá hol metszi e kör a koordinata tengelyeket? és végül: mily távolságra esik az egyenes vonal a kör középpontjától? Megfejtették: jelesen 3, jól 5, elégségesen 7.

A VIII-ad osztályos tanulók osztályvizsgálata május 9-én volt, a szóbeli érettségi vizsgálat pedig Nsgos Elischer József nagyszabeni kir. tank. főigazgató ur elnöklése alatt tartatott meg június 22 - 23. napjain a következő eredménnyel.

Jelentkezett	Írásbeli vizsgálatot tett	Szóbeli vizsgálatot tett	Érettnnek nyilváníttatott			Egyetemre szándékozott				Műegyetemre			Más pályára
			jelesen	Jól	egyszerűen	theologiai	juridikai	medikai	philos. karba	építészeti	mérnöki s gépészi	vegyészi szakra	
15	15	15	3	3	5	2	3	1	2	—	—	—	3

XIII.

A jövő tanév kezdetéről.

Az 1891—92. tanévi magán-, pót- és javító vizsgálatok folyó évi augusztus 30. és 31-ik napjain délelőtti 8—12 óráig fognak eszközölni. A beiratások szeptember 1., 2. és 3. napjain történnek 8—12 óráig és délután 2—5 óráig. Szeptember 4-én ünnepélyes „Veni Sancte“, a törvények felolvasása s ezzel az új tanév meguyitása.

A középiskola első osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet, ki a 9-ik évet betöltötte s 12 évnél nem idősebb, mely körülmény keresztlevél, illetőleg hiteles születési bizonyítvány alapján igazolandó. Keresztlevél stb a Nmlts. miniszteriumnak 1883. évi 4014. sz. a. kelt rendelete alapján minden előszórb e i g t a t a n d ó tanulótl okvetlenül bekövetelendő. A beiratásnál továbbá köteles minden tanuló újraoltási bizonyítványát is bemutatni. Tizenkét évnél idősebb fiu felvétele felett a tanártestület határoz. — Ismereteinek mértékére megköveteltetik, hogy a népiskola 4-ik osztályának tananyagában kellő jártassággal birjon: ez ismereteit a külön felvételi vizsgával igazolja. Kihallgattatik pedig minden tanuló a nyelvtanból (magyar) és mondattanból, számtanból; hozzájárul dictandó-írás. A felvételi vizsgálatnak minden a népiskolából a gymnasiumba lépő tanuló alá vettetik.

A felsőbb osztályokba való felvétel a megelőző osztálynak sikeres végeztétől függ és vagy arról tanuskodó nyilvános iskolai okmányok (bizonyítványok és értesítő), vagy ezek hiányában külön vizsgálata alapján történik. Ha ez okmányokból az következtethető, hogy a felvétetni kívánó tanulónak előmenetelét azon osztályban, melybe fölvétetni kíván, alig remélhetni — jogában áll a tanintézetnek az illető tanulótl fölvételi vizsgálat alá vonni s annak eredményéhez képest alsóbb osztályba is sorozni.

A két tantárgyból elégtelen tanjegyet nyert tanuló a vizsgálat ismételhete és javithatása végett a felsőbb tanthatóság-

hoz folyamodhatik; a kellőleg felszerelt bélyeges folyamodvány okvetlenül az intézet igazgatóságánál legfőlebb július hó 10-ig nyújtandó be.

Három vagy több tantárgyból elégtelen előmenetelt tanusított tanuló nem folyamodhatván, az osztály ismétlésére utasittatik.

Minden tanuló első felvételre személyesen és atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azoknak valamely külön megbizottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni; — az illem pedig magával hozza, hogy a szülő magzatát személyesen vezesse azon tanárokhoz, kikre annak nevelés-oktatását bizza. Azon szülők vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekök vagy gyámfiok fölvételekor alkalmas helyettest kötelesek bemutatni, kikre a házi felügyelet- és nevelésre nézve kötelességüket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésökre bizott tanulóra nézve az igazgatóság értesítését elfogadhassák. A szülők és gyámok e részben minden változtatást személyesen vagy írásban tartoznak bejelenteni az igazgatónál; ennek viszont joga és kötelessége ott, hol alapos oknál fogva a gondviselést elégtelennek vagy a befolyást épen károsnak tartja, megkövetelni, hogy e tekintetben czél-szerű változás történjék.

Minden a gymnasiumba felvétetni akaró tanuló

tandíj czímen fizet 6 frt — kr.

Ezenkívül minden tanuló az ifjusági könyvtár

számára felgymnasiumban 50 kr.

algymnasiumban 25 kr.

értesítőre 50 kr.

A nem kath. vallású tanulóknak tandíja 12 frt — kr.

Tandíjmentességi szabályzat.

1. §. Az erd. róm. kath. Status gymnasiumaiban a Status-gyűléstől megállapított tandíj fizetendő, mely alól rendszerint senki sem mentetik föl.

2. §. Kiváltképpen azonban, elengedheti a főtanhatóság az egész vagy a fél tandíj fizetését jó erkölcsi magaviseletű és egyúttal jó igyekezetű tehetséges tanulóknak, ha:

a) a szülők vagyontalanságát az illető politikai hatóságtól kiállított és a r. kath. lelkésztől is aláírott bizonyítvány igazolja,

b) az előző tanévről szóló gymnasiumi bizonyítvány szerint erkölcsi magaviselete legalább szabályszerű volt s az egyes tantárgyakból legfeljebb csak egyetlen elégséges osztályzatot bír, a többi jeles és jó lévén,

c) ha a tanári testület a tandíjmentességre ajánlja.

3. §. A tandíj-mentesség mindig csak egy évre adatik.

4. Olyan tanulók kérvényét, a kiknek bizonyítványa kevésbé szabályszerű magaviseletet avagy egynél több elégséges érdemjegyet tartalmaz, az igazgatók el nem fogadhatnak, hanem a jelen szabályzatra való hivatkozással visszautasítatnak s a tandíj fizetésére határidőt tűznek ki.

5. §. Elemi iskolai bizonyítvánnyal kizárólag csak akkor lehet tandíj-mentességért folyamodni, ha annak érdemjegyei mind jelesek és jók.

6. §. A tandíjmentességi kérvények minden tanév elején, legkésőbb szeptember hó 15-éig az illető gymnasium igazgatójánál adandók be. A tanártestület tartozik a kérvényeket még a szept. hóban tartandó ülésen lelkiismeretesen tárgyalni s véleményét minden egyes folyamodóra nézve jegyzőkönyvre venni. Az összes iratokat az igazgatók október 1-ig a főtanhatósághoz felterjesztik, hogy az igazgató-tanács októberi rendes ülésében végleg határozhasson. Fel nem szerelt avagy későbbben beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

7. §. A tandíj befizetésére engedhető legvégső határidő november 15-ke, illetve a 2-ik félévre márczius 15-ke. A kik a jelzett határidőig a tandíjt be nem fizették, sem az igazgató-tanáctól a fizetés alól föl nem mentettek, a tanulók sorából kitörlendőek.

8. §. A tandíj pontos fizetéséről az illető igazgatók felelősök.

9. §. A jelen szabályzat a gymnasiumi értesítőben mindenkor közzé teendő.

Figyelmeztetés. A bizonyítványok nyilvános okmányok lévén, melyek az élet különböző körülményei között elkerülhetlen szükségesek, azoknak gondos megőrzése és tisztán fenntartása, különösen a szülőkné és gyámoknak figyelmökbe ajánltatik, miután a rendes tanodai bizonyítványok „másodlatai“

(duplicata) csak az eredetinek elvesztét okadatoltan kimutató folyamodványra az igazgatóság — az érettségi bizonyítványok másodlatai pedig a nagymlt. m. kir. közokt. miniszteriumtól kieszközlendő engedélyvel állíthatók ki; a mi rendesen több időt vesz igénybe és költséggel jár; e szigor és megszorítás, visszaélések elhárítására történik. Ez okból igen ajánlatos eredeti bizonyítványokat kézből ki nem adni, hanem hivatalos másolatokat (copia) eszközölni, a kir. közjegyzőségek útján hitelesíttetni s ezeket netaláni folyamodványokhoz mellékletül csatolni.

Figyelmeztetés. Kéretnek a t. cz. szülők, vagy gyámok, hogy gyermekeik vagy gyámfiaik szemét, ha netalán szembetegségben volnának, a nagy szünidő alatt orvosilag kezeltessek; ellenkező esetben nem fognak felvétetni az intézetbe. A beiratáskor minden tanuló tartozik szeme egészséges voltát orvosilag igazolni.

Az érdemjegyek fokozata.

- a) Magaviselet: Jó = 1. — Szabályszerű = 2. — Kevésbé szabályszerű = 3. — Rosz = 4.
- b) A tanulmányokban való előmenetel: Jeles = 1. — Jó = 2. — Elégséges = 3. — Elégtelen = 4.

Az érdemsorozatban előforduló rövidítések.

G. kath. = görög katolikus. — G. kel. = görög keleti. — Unit. = unitárius vallásu. — Alap. = alapítványos. — Ism. = ismétlő. — Mgnt. = magántanuló.

